



Die The

Bronberger

fokus op die landelike leefwyse / focus on country living

Februarie/February 2023 Vol.21 No.6

012 734 0522

info@bronberger.co.za

www.bronberger.co.za

gratis/free

Nou ook beskikbaar via WhatsApp en e-pos



Binne / Inside:

- Dam se mense pak verpesting self – bl 9
- Dié skilpad het Boerekrygers geken – bl 21
- Vreethans kuier sit-sit-so in laan – bl 28
- Adders steek vanjaar oral kop uit – bl 12
- Deur die lens van Bronnie se lesers – bl 26
- Finding the message in the mess – p 34



Castrol
AUTO SERVICE

CAR & TRUCK SERVICE CENTRE

Maintenance and repairs on:

Horseboxes • Caravans • Trailers • Tractors



ALL MAKES AND MODELS : VEHICLE • SUV • 4X4 • Trucks

Major service / Timing belts / Wheelbearings / Shock absorbers

Clutch kit / CV joints / Alternators / Auto electrical / Diagnostics

Problem finding / Key programming, spare keys and remotes

MAJOR SERVICE PRICE INCLUDE : DIAGNOSTICS TEST AND VEHICLE CHECK

Major Service

Prado/ Fortuner/ Landcruiser/ D4D Hilux R2 450,00	320i / 320d 323i / 330i 330d / 118i 120d R2 650,00	C180 / C200 C220 / C320 A180 / B200 R2 650,00	Amarok R2 450,00	Ford Ranger R2 450,00	Fiesta/Figo R2 450,00
---	--	--	---------------------	--------------------------	--------------------------

Cambelt kit
R2 650,00

Major Service

320i / 320d 323i / 330i 330d / 118i 120d R2 650,00
--

Major Service

C180 / C200 C220 / C320 A180 / B200 R2 650,00
--

Major Service

Amarok R2 450,00

Major Service

Polo Vivo R2 250,00

Major Service

Ford Ranger R2 450,00

Major Service

Fiesta/Figo R2 450,00

For Quotation on any make of vehicle
give us a call on (012) 803 4021 or
Contact Donatella on 071 335 6453

- We do collect and deliver vehicles from and to customers' homes or offices.
- Prices include service parts and labour, but excludes 15% VAT.
- Tractor repair and maintenance on site

Owners: Vince, Costa and Charmaine
Vince and Costa each having over 30 years experience
in the motor trade industry.

012 803 4021 / Vince 082 382 6924
Costa 083 456 7077 / Charmaine 072 632 1447

Managed by Owners Since 2004
SHERE, PLOT 50 GRAHAM ROAD, LYNNWOOD ROAD EXT, PRETORIA EAST





Water Pump Group
sustainable reliable solutions

Professionele en omvattende watervoorsiening

• BOORGATPOMPE
• DRUKPOMPE
• SONKRAGPOMPE
• BESPROEIINGS TOEBEHORE
• VERVAARDIGING VAN HDPE & LDPE PYPE
• TENKS
• BOORGAT TOETS EN INSTALLASIES
• EN ANDER WATER TOEBEHORE




Besoek ons winkels vir al jou benodighede en professionele diens.



www.inyatigroup.co.za | marketing@inyatigroup.co.za

012 940 0507



Borehole Surveys



Borehole Drilling

98%

is the **success rate** on
boreholes surveyed and
drilled by Inyati Drilling



Redaksie
•
Verspreiding
•
Eienaar-
uitgewers

Gerhard Kleijn
082 377 6807
gerhard@bronberger.co.za



Angie Kleijn
012 734 0522
info@bronberger.co.za
WhatsApp/Telegram:
083 959 1016

Advertensie: Navrae en Bespreking

Bel ons nou vir jou wenner-advertensie in **Die Bronberger**. Ons staan jou by met raad, daad, fotografie en die opstel en uitleg van jou advertensie teen geen ekstra koste nie. Jy kry 'n gratis proef vir goedkeuring voor plasing. 'n Advertensie in **Die Bronberger** bring nuwe voete na jou besigheid. Ons bereik die min ontgjende koopkrag in die ooste van, en ten ooste van Pretoria met 'n publikasie wat die mense regtig wil lees. Vra gerus ons gerealde adverteerders of volg die lesersmeelewings in ons brieukolom.

Bel ons by 012 734 0522 of 082 377 6807 of stuur 'n e-pos na info@bronberger.co.za. Besoek www.bronberger.co.za.

Uitgee deur: Die Bronberger, Posbus 92366, Mookloof, 0059 Tel: 012 734 0522; Sell: 082 377 6807; Faks: 086 650 7860 E-pos: info@bronberger.co.za Gedruk deur Seriti Printing Digital, Derdepoortstraat 318, Silverton

Advertensie & redaksionele navrae en -bydraes
Tel: 012 734 0522 Sell: 082 377 6807

Verspreiding / Distribution: Die Bronberger word teen die middel van elke maand versprei:

Toonbankverspreiding in: Olympus, Zwavelpoort, Shere, Tygervallei, Hazeldean, Silver Lakes, Boschkop, Tierpoort, Rietfontein, Mookloof, Bashevalley, Grootfontein, Welbekend, Bapsfontein, Klipkop, Witpoort, Kleinzononderhoudt, Mooiplaats, Donkerhoek, Pienaarspoort, Kleinfontein, Vaalbank, Valtaki, Cullinan, Rayton, Bronkhorstspruit, Kaalfontein, Faerie Glen, Moreletapark, Waterkloofrif, Menlyn, Wapadrand, Lynnwoodrif, Willows, Equestria en Garsfontein.

Kopiereg
Kopiereg word op alle redaksionele materiaal in die uitgawe gehou. Terwyl alle voorsoorg deur die uitgawer en redakteur geneem word, kan ons nie verantwoordelik gehou word vir enige foute of uitlatings nie.



Bladuitleg
Jeanette 083 258 2665
jeanette@bronberger.co.za
Vintage
Graphic Designs

LIBERTY STALLE
KINDERPARTYTJIES
PARTYTJIE VENUE OOK VIR ALLERHANDE ANDER FUNKSIES

Juanita 082 417 8137
www.libertystables.co.za
info@libertystables.co.za

Kinderpartytjies met 'n verskil

brieue/letters

My head is spinning

Anita Coetzee from Pretoria East writes to dr Liesel van der Merwe:

Dear dr Liesel, first of all I want to tell you how much I enjoy your straightforward articles each month in **The Bronberger**. I have a five year old Maltese bitch. She is sterilized. I recently decided to change her food from Nutribite Specific to something else. I need something that is hypoallergenic, but still affordable. I don't mean to be rude; although Royal Canin, Hill's and brands like that is a good quality food, they're very expensive. Can you please give some advice? With all the brands on the market my head is spinning.

Dr Liesel answered in her column on p 31. – Ed



Ons sê dankie

Charmaine Lourens van Tierpoort:

Ons wil net dankie sê aan elke persoon wat oor die afgelope 10 jaar die Fijnwyn feeste kom ondersteun het en steeds doen. Ons het ons eerste fees aangepak vol opwinding op 1 Mei 2013 – minwetende of 50 of 500 mense sou kom. Ons was daardie dag oorweldig met 1 000 mense wat kom kyk het waaroor dit gaan. Dit was duidelik, Pretorianers was op soek na 'n buitelug ondervinding, wat die Kaapse wynlandse meestal aangebied het, en hierdie het Pretoria se eie wynfees geword wat selfs Kapenaars kom besoek en rondom beplan. Ons staan nou 10 jaar later en terugkyk oor hoe ons gegroeい het: 32 fees te met meer as 45 000 voete. Sedert die beginjare het hulle in die Bronnie geadverteer. Kyk gerus na Fijnwyn se advertensie op bl 18 vir meer besonderhede. – Red



Tania 072 089 0227
tania@bronberger.co.za



Hannes 072 992 5440
hannes@bronberger.co.za
Rayton, Cullinan,
Bronkhorstspruit

Merkwaardige Voola

Hannetjie van Staden van Cullinan:

Ons Voola, die kransduif, is al ouer as sewe jaar. Van piepklein af het ons hom grootgemaak. Hy kom steeds in die huis in vir kos, veral kaas, en as jy buite werk, kom sit hy op jou kop. Hy het al tonne babas hier by my help uitbroei. Baie van sy babas (wat nou groot is) en hulle gesinne bly en broei hier. Voola het nou weer twee babas wat hy grootmaak. Hy slaap by my agterdeur, onderdak, en kan baie stout wees.



Voola, die kransduif, sit op Hannetjie se kop

Gryp my aan die hart

Gerhard Lesch van Bashewa:

Die artikel deur Angie wat oor Emily Hobhouse gaan, is 'n stuk skryfwerk wat my aan die hart gryp; iets om te bewaar.

Hou so aan

Louise Smith van Pretoria-Noord:

Baie dankie vir my Nuwejaar-Bronnie met die pragtige sonsopkoms op die buiteblad. Ek is bietjie laat... Januarie-maand is al amper verby. Geniet dit so om al die heerlike stories en interessante artikels te lees. My wense kom laat, maar voorspoed vir almal. Mooi jaar vorentoe. Sterkte aan die redaksie met die voorbereiding van die volgende uitgawe. Die Bronnies word wyd versprei in ons gemeente. Hulle kan ook nie meer wag om die dae af te tel na die volgende uitgawe nie. Hou so aan.

Iets kleins kan 'n groot verskil maak

Vir diagnostiese gehoortoetse, gehoorapparate, batterye en toebehore

Skakel **082 335 5706** Tuisbesoek vir u gerief

Karien Vermaak Pr. No: 0255238

Naudéstraat 82, Rayton / karienvermaak@vodamail.co.za

brieue/letters

Vra toestemming

Marco J Nel van Pretoria:

So tyd gelede het ek julle om toestemming gevra om julle 'Toeka se dae' artikels te gebruik in my boekie, genaamd 'Teenspanning', met erkenning aan **Die Bronberger**.

Nou staan ek weer voor julle op my knieë en vra om toestemming om julle artikels in 'Pretoria Historia' te herhaal – natuurlik weereens met erkenning aan julle.

*Ons het Marco laat weet dat hy welkom is om – met die nodige erkenning aan **Die Bronberger** – ons Toeka se Dae artikels te gebruik. Kan ons asseblief vra dat die erkenning duidelik gestel word? Sommige webtuistes aan wie ons toestemming verleen het, steek die erkenning van die bron piepklein in 'n bykans onsigbare hoekie weg. – Red*

Boschkoppad se fietsryers

Martie Botha van Zwavelpoort:

'Waar is die Boschkoppad se spookfiets?' in **Die Bronberger** se Januarie-uitgawe:

Ek ry gereeld agter die bondel fietsryers op die Boschkoppad en al kommentaar wat ek op hulle "onskuld" kan lewer is dat ja, ek ry geduldig agter 'n trekker, want hy gaan beslis nie by 'n rooi verkeerslig van links en regs by my verbyjaag nie.

As 'n mens nou so in 'n bondel as een voertuig wil ry – doen dit! Ek verwag nie dat die kar agter my, my van twee kante gaan verbysteek nie en ek wil dalk nou en dan vir 'n slaggat uitswai. Ry veilig fiets.

Het dit al met jou gebeur?

Martin van Vuuren van Rayton:

Dag, al die gedwonge gebruikers van die tolhek by die Cullinan/Rayton-afrif. Het dit al met julle gebeur dat, sou jy met jou bankkaart betaal, jou bankkaart gekloon word en 'n klomp geld uit jou rekening verdwyn?

Dit het al twee keer met my seun gebeur: Eerste keer kon hy dit na twee keer se R18-00 stop. Maar nou het hulle geslaag om sy FNB-rekening leeg te trek. Pasop. Gebruik maar kontant.

Na bladsy 6



Ons voorblad

Peinsend sit dié blou-aap oor die wêreld en wat-nog-alles en wonder. Sy is deur Gene de Lange by Kimiad in Moreletapark raakgesien en haar gesiguitdrukking is met die druk van 'n kamera se knoppie verewig.

van Rensburg Sand Sedert 1983

Building Sand
Plaster Sand
River Sand
Stone
Filling G5 & G7
Chicken Manure Compost

Tel: 012 548 4531 / 32
Cell: 071 115 8974
E-mail: orders@krosasand.co.za

Geloofwaardigheid gee deurslag

Noodtoestand: By die blote aanhoor van dié woord, kan 'n mens wat in hierdie mooi land en hierdie mooi en uitsonderlike gebied woon, neig om koers te wil kies moedverloor se vlaktes toe.

Ons, die gewone burger, is ongelukkig op alle vlakte oorgeloewer aan die duistere weë van onbekwame, onbetroubare en oneerlike goggas wat die politiek om al die verkeerde redes as beroep kies. Dit is te verstande dat vuisvoos belastingbetaalers soms voel dat handdoek ingooi al uitweg is. Maar die meeste doen dit gelukkig nie. Die mense van Bronbergland het ons oor meer as 20 jaar leer ken as vasbyters en planmakers: Mense wat positief bly en bereid is om te help waar omstandighede dreig om lede van die gemeenskap onder te kry.

Iemand, wat baie erg vertrapping ervaar het, word in die Bonnie se gereelde rubriek, 'The Final Word' (bl 34) aangehaal wat op die volgende neerkom: As jy nie meer in die posisie is om dinge te verander nie, is die uitdaging dalk om jouself te verander. Ons glo dat die aanpasbaarheid en positiewe aard van óns gemeenskap ook dié sogenaamde noodtoestand, waaraan die gemeenskap geen skuld dra nie, te bowe sal kom.

Ook hier by die Bonnie bly ons opgewonde en positief oor die uitdagings wat voorlê en ons kan dit met reg wees – want ons is nie alleen nie. En ons is dankbaar en gesênd om deurgaans die wonderlike ondersteuning en uitgesproke positiewe terugvoer van ons lezers en ons adverteerders (ons lewensbloed) te kan ervar.

Ons wil glo dat in hierdie nuwe omstandighede waar sosiale media ongenaakbaar met vrye teuels voortstoom, **Die Bronberger** sal aanhou om 'n belangrike en spesiale deel van ons gemeenskap se lewenswyse te bly.

Natuurlik het sosiale media sy beter eienskappe ook, maar dit bly al hoe meer 'n geval te wil raak van die eindeloze oordra van wavgte vol inligting, wat dit al hoe moeiliker maak om waarheid en waarde van waninligting, bog en foefie te onderskei.

Ons onderneem om, sonder enige politieke aspirasie of verbindenis, voort te gaan om leesstof, advertensies en inligting gratis aan óns gemeenskap te bring wat vir julle belangrik is en van belang is.

En dit kan ons net doen deur die ondersteuning van dié gewaardeerde adverteerders wat die waarde van blootstelling in 'n geloofwaardige medium, wat gretig en met aanvoelbare meelewings ontvang word, besef en ervaar. Ons is dankbaar.

Om jou Bonnie maandeliks elektronies te kry, stuur die versoek met jou naam en van en die omgewing waar jy woon na info@bronberger.co.za. Stuur 'n dergelike versoek per WhatsApp na 083-959-1016 om die elektroniese uitgawe op WhatsApp te ontvang. Dit is gratis.

SMARTSKIP
A DIVISION OF KROSA / VAN RENSBURG SAND

RUBBLE REMOVAL

6m³ Bins

Tel: 012 548 4531 / 32
Cell: 071 115 8974
E-mail: smartskip@krosasand.co.za

Blinde ontwikkeling bedreig gouemol

Mense wat naby aan die Bronberg woon, kan gerusoorweeg om 'n gouemolstudie te laat doen. Dié mol is nou nommer agt op die lys van meesbedreigde dierespieses in Suid-Afrika.

Só het Teropo, 'n gevestigde stadenstreeksbeplanning firma in die Bronberg-gebied, onlangs aangekondig. Die Bronberg is een van net drie plekke in die wêreld waar

die Juliana-gouemol, *Neamblysomus julianae*, voorkom. Die ander twee plekke is by Nylsvley-natuurreservaat tussen Modimolle (Nylstroom) en Mokopane (Potgietersrus) en in die Pretoriuskop-omgewing van die Krugerwildtuin. Volgens die Internasionale Unie vir Natuurbewaring (IUCN) se rooilys van bedreigde spesies word die Juliana-gouemol op die Bronbergrif as 'n duidelike sub-popula-

sie beskou wat krities bedreig word deur intensieve verstedeliking en mynbou bedrywigheede. Dié molle is enkellopers, maar kom in kolonies voor met 'n netwerk van vlak tonnels in die sand. Ontwikkeling aan die sanderige noordelike hange van die Bronberg het dié kolonies goue molle van mekaar afgesny; 'n feit wat inteling 'n bedreiging vir geïsoleerde kolonies maak.



'n Juliana-gouemol wat Tracy Wolff op haar Shere-hoeve gekry het Foto: Tracy Wolff

Briewe/letters ...

Vanaf bladsy 5

Ons stry gereeld

Hannes en Amanda Steyn van Faerie Glen:

My vrou en ek stry gereeld oor wie die eerste toegang tot die nuwe Bonnie gaan kry. Baie dankie en baie geluk met 'n prag-tydskrif vir ons kontrei.

Ons woon in 'n boomryke meenthuiskompleks in Faerie Glen en het 'n uilepaar hier leer ken. Hulle is gevlekke orouile – die 'oortjies' is maar net vere-klossies wat met volwassenheid ontwikkel.

Dis nou die tweede seisoen dat die ouerpaar 'n kuikenpaartjie kry. Die kleintjies is amper net so groot (ongeveer 400 mm) soos hulle ouers, maar hulle het nog nie die oortjies ontwikkel nie. Die kleintjies se koppe is dus nog rond.

Ons hoor die familie gereeld jag in die nag maar hulle slaap bedags. Om

hulle nie te steur nie gebruik ek 'n telefoto-lens om hulle af te neem. Ons herken al hulle gedrag en vereenselwig elkeen met 'n persoonlikheid ... vandaar die name: Befoeterde Tant Bella; Bekommerde Oom Ben; Benoude Bianca; en Vaak Fanie. Die familie van vier slaap bedags hoog in die lower, omtrent twee meter van mekaar af. Die kleiner voëltjies vermy die uile se slaapplek; hulle weet seker hoe gevaelik daardie bek en kloue kan wees, so hulle gaan kwetter liewers op 'n ander plek.



Vaak Fanie knip 'n goed gekamofleerde uitjie

Looking for work

Gerhard Enslin from Pretoria East:

I left Pretoria in 1989 for Durban. I joined the police service there until the year 2000. I started a business and refurbished a whole block of flats (10 storeys high) over a period of five years just in time for the World Cup Soccer.

I was then offered a position at the municipality in Durban as a maintenance officer overseeing the maintenance of all municipal buildings until 2019. In 2020 I started mining coal in Vryheid only to be closed down due to Covid 19 lockdown.

I lost everything including my car, house, furniture and cash. A friend of mine and her husband offered me shelter until such time as I find employment. So I moved back to Pretoria after a 32-year absence. What a shock. The expansion is enormous. The bush turned into high-rise buildings and shopping malls.

With all my qualifications and experience I still find it difficult to find employment at the age of 59, but I am still fit and healthy. I pray someone sees this letter and offers my wife and I some kind of employment just to make ends meet before we end up on the streets.

Thank you for a wonderful informative mag. The best I have seen since car magazine came out.

Letter shortened. – Ed



- ✓ Vergemaklik luister na gesprekke
- ✓ Verbeter kommunikasie vaardighede
- ✓ Verhoog kwaliteit van lewe

2023 ... Geniet beter gehoor!

Kan u gemaklik hoor?
Ons help graag!


Tuisbesoeke word gedoen, sowel as gehoortoetse in die gemak van u huis.


We live to improve quality of life

SKAKEL VIR 'N AFSPRAAK: 082 325 4544

Ons doen afleverings!

PRETORIA: Cornwall View Winkelsentrum, H/v Boeing en Pieringstr Elarduspark
BRONKHORSTS普RUIT: Oppidraai Eenheid 8, Marketstr 88, Bronkhortspruit

A-Z CHEMICALS SOAPSHOP
Industriële & huishoudelike gebruik (1-25 liter) asook hervul van eie houers

Matwasmasjiene te huur
EKOvriendelike produkte vir insekprobleme



Kerkstraat 32, Bronkhortspruit 013 932 1034

Battery



X Willard PRESS
BATTERY LEGENDS
083 260 7589
012 997 0464/8
1299 De Villebois Drive
Moreletapark, Pretoria



Willard bied nou ook Gholf kar batterye
Skakel ons gerus vir meer besonderhede.

Laat toets jou voertuig se battery by ons OP VALENTYNSDAG - of voor einde Februarie. Verwys dan na hierdie advertensie en kry 'n afslagbewys van (14%) op enige nuwe VARTA of Willard battery-aankoop voor einde Maart 2023.

STIHL LAWNMOWER LEGENDS

SPLINTERNUUT!!!

STIHL FS 230
40.2 cc / 1.55 kW

Ongelooflike waarde vir geld!
Slegs R 3 995

NOU praat jy!

STIHL SE 33
Ideaal om dié Herfststof in u huis te suig, of blaas
Slegs R 1 695

STIHL petrol sae nou vanaf slegs R 2 795!
STIHL MS 210 (1.6 kW)
nou slegs R 3 795
– in voorraad

STIHL, NATURALLY


1299 De Villebois Drive,
Moreletapark
Pretoria East
Tel: 012 997 0464/8
E-mail: legends@forextrader.co.za
www.legends-power.co.za
Battery Legends & Lawnmower Legends divisions of:
LEGENDS POWER HOLDINGS (PTY) LTD

LEGENDS POWER HOLDINGS PTY LTD

We Strive to Meet YOUR Specialised Needs –
DOMESTIC & INDUSTRIAL

Is jy 'n goeie rentmeester van jou finansies?

Die beginsel van rentmeesterskap is dat 'n mens verantwoordelikheid moet aanvaar vir wat jy ontvang en omsigting daar mee moet werk, omdat jy een dag rekenkaps moet gee oor hoe jy dit wat jy ontvang het, aangewend het.

Rentmeesterskap in aksie

'n Mens kan toets of jy die beginsel van rentmeesterskap ten opsigte van jou persoonlike geldsake uitleef, deur 'n paar eenvoudige vrae aan jouself te stel.

Het jy 'n noodfonds?

Dit is seker dié belangrikste komponent van welaartskepping. Beskou dit as die eerste steen wat in die fondament gelê word. Met noodfondse tot jou beskikkings hoeft jy nie skuld aan te gaan om onvoorsienede uitgawes te dek nie. Dit gee jou ook 'n beter kans om uit die skuldblokval te bly.

Hoeveel skuld het jy?

Wees bedag op jou aankope! Moenie goed koop wat jy nie nodig het nie en bly weg van duur handelsmerke as jy dit nie kan bekostig nie. Natuurlik kan jy jouself bederf, maar nie as jy skuld moet aangaan om dit te doen nie. Beskou 'n kredietkaart as 'n spaarwiel in uiterste

nood (indien jy nie 'n noodfonds het nie), omdat die rente op hierdie terugbetaalings baie hoog is. Lenings moet slegs uitgeneem word om 'n bate te bekom wat jy aan die einde van die terugbetaalingstermyn sal besit. Die meeste mense dink 'n motor is 'n bate maar onthou, die waarde van 'n voertuig wat daagliks gebruik word, daal oor tyd. As jy dus vir motorfinansiering moet aansoek doen, koop 'n voertuig wat voldoen aan die behoeftes waarvoor jy dit wil gebruik en waarvan jy die paaimeete kan betaal sonder om vas te brand.

Spaar jy vir die toekoms?

Indien jy kinders het wat universiteit toe moet gaan, begin so vroeg as moontlik spaar, sodat jy

genoeg tyd het om die nodige kapitaal vir hul studies bymekaar te maak. Dit is makliker om vroeër te begin en minder te spaar, as om later te begin en meer te moet wegstuif, wat jou begroting onder druk kan plaas. Dieselfde geld vir aftrede. 'n Finansiële adviseur kan jou bystaan om presies te bereken hoeveel jy nou moet spaar om op 'n bepaalde tydstip by jou doelwit uit te kom.

Het jy 'n testament?

Ek wil sover gaan om te sê 'n testament en 'n huweliksvoorwaardekontrak moet eintlik hierdie drie voordele wat vir my die beginsel van rentmeesterskap perfek saam. 'n Mens spaarde 'n deel van jou inkomste om van te leef. Stel vir jouself 'n begroting op sodat jy altyd weet wat die verhouding tussen jou inkomste, uitgawes en skuld is. Deur dit op papier vas te lê, kan jy vinnig identifiseer waar jy kan besnoei op wat jy spaarde, indien jou omstandighede verander. Spaar vir die dag van mōre, sodat jy jou lewe lank selfversorgend kan wees, en saai vanuit jou oorvoed met 'n blymoedige hart.



Jacqui Kruger
071 491 8004
jacqui.kruger@psg.co.za

Só veg dam se mense teen hiasinte

Die gemeenskap sit skouer aan die wiel om waterhiasinte by Bronhorstspruitdam met natuurlike plaagbeheer te bestuur. Kolonies van dié indringerplante kan hulle getalle elke 11 tot 18 dae verdubbel.

Vrywilligers se werk vorm deel van die Bronhorstspruit-opvanggebiedbestuursforum se geïntegreerde hiasintplan, wat ook verwydering van die plante met die hand insluit. Daar word gewag vir goedkeuring vanaf die departement van bosbou, visserye en die omgewing om ander metodes, soos subdodelike bespuiting, in te span.

Besoedeling wat die dam inkom moet ook aangespreek word deur die herstel en konstruksie van riolaanlegte en deur die konstruksie of rehabilitasie van vleiland. Die waterhiasinte groei so vinnig weens die swak waterkwaliteit wat die dam binnewerf.

Insekte wat by Bronhorstspruitdam ingespan word, is die waterhiasintkalander, 'n soort kewer, wat *Neochetina Eichhorniae* heet, en 'n waterhiasintplantspringer, *Megamelus Scutellaris*.

'n Bronkies-Dam Waterhiasintkomitee is in November verlede jaar gevorm en 16 lede verteenwoordig die verskeie landgoedontwikkelings rondom die dam. Kleiner komitees word gevorm vir

die verskillende aspekte van waterhiasintbestuur.

Vrywilligers wat op dié komitee dien het reeds ongeveer 35 000 plaagbeherende insekte vir die seisoen (wat strek van Oktober tot Maart) uit die grootmaakstasies vrygelaat. Die langtermynplan is om 70 000 vrylatings per seisoen te doen.

In Desember verlede jaar het die Bronhorstspruit-opvanggebiedbestuursforum drie nuwe direkteure aangestel: Dr Rosali Moffat,



Vrywilligers van die verskeie landgoedontwikkelings rondom die Bronhorstspruitdam laat plaagbeherende insekte uit die grootmaakstasies vry. Foto: P Waller

Patrick Waller en Themba Gumbo. Hulle sluit aan by direkteure Steve Friswell en Cara Stokes, wat nou 'n tweede ampstermyn uitdien.

083 445 1608 | Broodblik & Koffiepit | adelekoefiepit@gmail.com
OP DIE R51 SPRINGS PRETORIA PAD TUSSEN PETIT & BAPSFONTEIN | 526+ 02.336 E028+ 23.477



Silver Lakes Outeniqua

PSG Kantoor van die jaar 2021 | PSG Insure Adviseur van die jaar 2021 & 2022

Kantore in Pretoria (Silver Lakes & Olympus) en langs die Tuinroete (George Sentraal, Mosselbaai Diaz, Plettenbergbaai en Knysna)

Welvaartdienste

- Beleggings
- Aandelemakelary
- Portefeuiljebestuur
- Testamente en Trusts
- Finansiële beplanning

Versekeringsdienste

- Persoonlike korttermynversekering
- Kommersiële korttermynversekering
- Ingenieursversekering
- Landbouversekering

Silver Lakes

Hazeldean Kantoorpark
Avocet Corner, 687 Silverlakes Weg,
Silver Lakes, Pretoria

Olympus

17 Midas Laan, Olympus Ridge,
Pretoria

T+27(86)134 8190 | E Welvaartdienste: silverlakes@psg.co.za | E Versekeringsdienste: olympus@psg.co.za

PSG Wealth Financial Planning (Pty) Ltd is 'n gemagtigde finansiële diensverskaffer. FDV728.

EVERYONE WELCOME!

BRONBERG COMMUNITY CHURCH FOR CHRIST

PLACE OF TEACHING

PLACE OF PRAYER

PLACE OF WORSHIP

For where two or three are together in my name, there I am with them. Matthew 18:20

CONTACT DETAIL

LIZA BOTES
079 299 5495

BRONBERG COMMUNITY CHURCH FOR CHRIST

Africa Skye

EVERY SUNDAY 9 AM - 11 AM

AFRICA SKYE VENUE - THE CHAPEL
369 BOSCHKOP ROAD, BOSCHKOP (AFRIKAANS & ENGLISH)

FAMILY PET centre

**DIE GROOTSTE
1-STOP
TROETELDIER-
WINKEL
IN SUID-AFRIKA**

SILVER LAKES Hazeldean Square Winkel #47
KONTAK ONS: 012 750 0090

CENTURION Centurion Lifestyle Centre
KONTAK ONS: 012 941 4825

FOURWAYS Fourways Crossing Shopping Centre
KONTAK ONS: 011 033 4600

BESOEK ONS WEBTUISTE WWW.FAMILYPET.CO.ZA

Vir ons geveerde gesin se veiligheid, moet asseblief nie met voëls die winkel binnegaan nie.

TEL: 011 822 8503 / 011 964 1323
FAX: 086 630 2616
sales@gas2u.co.za
www.gas2u.co.za

GAS2U

LPG GAS REFILL & cylinder sales

We sell Industrial gas types

Total GAS 10L Water Heater R3 299.00
Flu - Included Save R200

Ferre Gas & Electric stove (Cream colour) R10 999.00

Cadac 4-burner gas hob R2 299.00 Save R600

Cadac 5-burner gas hob 900mm R2 999.00 Save R800

Bennet Read 23L Compact Oven with thermo fan R1 299.00

Bennet Read Titan Vacuum 1200W R1 399.00

Bennet Read Tough Vacuum 1200W R1 699.00

Tramontina pruner Was R299.00 Now R149.00

Water timer (analogue) 1hour R279.00

Ryobi 115mm 650W grinder R369.00

Ryobi 500W drill R369.00

Fire fighter (500ml) includes bracket 1 @ R69.95
2 @ R199.00

Pine Gel 5kg R87.50

AIR PRODUCTS

Every day is pensioners day - less 5% (gas only)

Prices valid until end of February 2023.
T's & C's apply. All prices include VAT

Slangvangers staan bont oor nagadders

Slangvangers berig dat baie nagadders dié seisoen in tuine en huise in die gebied aangekeer word. Ten spyte van die slang se naam, is die meeste van hulle helder oordag opgemerk,

aangekeer en gevang. Die nagadder, *Causus rhombatus*, word uitgeken aan die kenmerkende donker V-merk op sy kop. Hy verkiest klam plekke en spesialiseer in die vreet van paddas. Hy is

oor die algemeen nie 'n aggressiewe slang nie, maar sal aanval as hy uitgelok of bedreig word. Die nagadder, wat gewoonlik so 60 cm lank is, se gifkliere is groot in vergelyking met ander slange van dieselfde grootte. Die gif is sitotoksies, wat erg pyn, swelling en 'n mate van nekrose veroorsaak, maar is gewoonlik nie dodelik vir volwasse mense nie.

Mense word gevra om slangvangers te kontak vir hulp, eerder as om slange voor die voet dood te maak.

Daar is 'n hele aantal slangvangers oor die groter gebied ten ooste van Pretoria wat graag help om probleem-slangte te hanteer.

Cullinan en Rayton:

Bernard Prinsloo: 082-556-9901; Jaen Thomson: 068-559-4516; Joel van Schalkwyk: 072-601-3782; Willie Britz: 082-870-6494; Willie Strydom: 074-119-7655.

Bronkhorstspruit:

Christo De Klerk: 082-478-4526; Johan Mans: 083-289-1548; Roy Smuts: 060-966-9625.

Die nagadder

Foto: African Snakebite Institute

Bapsfontein:

Conrad Prinsloo: 083-876-7619; Tarry Butcher: 076-300-1810.

Hoeugebied van Zwavelpoort, Tierpoort, Bashewa, Shere, Tygervallei:

Tinus Meyer: 082-569-2044; Ashley Kemp: 073-186-9176; Heinrich Nolte: 082-927-1205; Morne Muller: 082-781-5723.

Pretoria se oostelike voorstede:

Adrian Smith: 072-266-2248; Ashley Kemp: 073-186-9176; Bianca Theron: 071-673-0344; Coenie Oosthuizen: 084-428-1726; Heinrich Nolte: 082-927-1205; Johan Marais: 082-494-2039; Leanne Hezlett: 082-852-2510; Morne Muller: 082-781-5723; Stephan Kruger: 063-698-2240; Tinus Meyer: 082-569-2044; Chanel Serfontein: 081-015-8813.

SCHUBERT WHOLESALE NURSERY

PRICELIST

- Hydrangeas Mix 10l R65
- Hebe's 10l R45
- Red Salvia R15
- Margret Roberts Lavenders R15
- Festuca Grass R15
- Rosemary R15
- Durantas R10

Contact us:
Barry Schubert
072 393 8796

BARRY SCHUBERT
072 393 8796
B SCHUBERT@SCHUBERTWHOLESALENURSERY.CO.ZA
PLOT 58, RIETFONTEIN, RAYTON, GAUTENG, 1001



Die nagadder

Foto: African Snakebite Institute

Ooste ergste geraak deur watertekort

Inwoners van hoogliggende gebiede in die ooste van Pretoria en die hoeugebied ten ooste daarvan het teen die einde van Januarie onder 'n ernstige watertekort gebuk gegaan. Stad Tshwane en Rand Water het beskuldigings heen en weer gegooi oor wie nou juis vir die tekort moes staan.

Volgens Rand Water is die probleem veroorsaak deur die hittegolf wat waterverbruik verhoog het en beurtkrag. Volgens Tshwane burgemeester, Randall Williams, kry Tshwane die minste hoeveelheid water uit die drie metro's in Gauteng, terwyl dit die grootste stad in terme van geografiese grootte is. Rand Water het watervloei na Tshwane se reservoires glo met tot 40% beperk.

Metroraad woorvoerder, Selby Bokaba, het deurlopend inligting oor die stand van die reservoires deurgegee. Teen die einde van Januarie was oostelike reservoires, wat die ergste deur die tekorte geraak is, die Garsfontein-reservoir, wat tot 23% gesak het, die een in Mooikloof, wat amper leeg was teen 1.98%, en die een in Grootfontein, wat op 2.8% gestaan het. Die Bronberg-reservoir, wat Shere, Lombardy, Silver Lakes en dele van Mamelodi-Oos van water voorsien, het toe op 40% gestaan en selfs inwoners in hoogliggende gebiede het berig dat hulle weer water in die krane begin kry het. Parkmore HL en LL reservoires, wat Menlyn, Lynnwood Manor, Garsfontein en Faerie Glen bedien, het toe op 65% en 94% gestaan.

Eskom

Lid van die bestuurskomitee vir nutsdienste en streeksbedrywighede, Daryl Johnston, het gesê dat Eskom se fase vyf beurtkrag ernstige uitdagings met watervoorstiening tot gevolg het. Hy het gesê dat krag nie net nodig is om water na die reservoires te pomp nie, maar ook om die stad se watersuiwerings- en sanitasiestelsels aan die gang tehou.

Daryl het erken dat die metro bewus is van die toestand van water-infrastruktuur met pype wat bars en vandalisme wat gepleeg word, maar dat die stad se finansiële posisie steeds besig is om te herstel ná die R4 miljard tekort wat in die Covid-19 grendeldty ontstaan het.

Vroeg in Februarie het Rand Water woorvoerder, Makenosi Maroo, gesê dat die Tshwane metro hulle nie betyds

betaal nie en afwisselende kortbetalings maande ná die betaaldatum maak. Sy het gesê dat die probleem van laat betalings of gebrek aan betaling in Junie 2021 begin het en steeds voortduur.

Teen **Die Bronberger** se saftyd het metroraad woorvoerder, Selby Bokaba, gesê dat hulle Rand Water nog net vir Desember- en Januarie-verbruik skuld en dat dit op 28 Februarie betaal sal word.

Makenosi het bevestig dat die metro betaal het, maar nie ten volle nie. Die uitstaande bedrag is glo omtrent R310 miljoen en die huidige bedrag is R299 miljoen, wat 'n totaal van R609.8 miljoen gee.

Boorgat

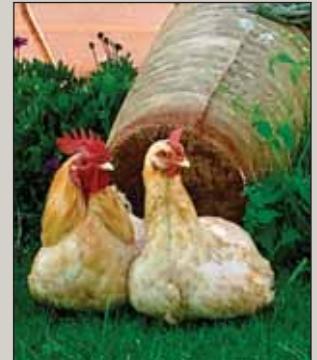
Baie voorstede mense wat deur die watertekort geraak is, oorweeg dit om 'n boorgat te laat sink. Volgens die metroraad hoef boorgate wat minder as 50 kiloliters per dag lewer, nie geregistreer te word nie. Boorgate wat tussen 50 en 100 kiloliters 'n dag lewer moet by die nasionale Departement van Water en Sanitasie geregistreer word. 'n Licensie van dié departement is nodig as jou boorgat meer as 100 kiloliters 'n dag lewer.

Boorgatwater mag net gebruik word op die eiendom waar die boorgat geboor is en mag nie verkoop word nie. Die interne boorgatwater-netwerk mag nie aan die munisipale stelsel gekoppel word nie.

Boorgat ter illustrasie

Foto: boor.co.za

nie in die voorstede Bronberrick en Eldoraigne geboor word nie. 'n Teken moet aangebring word dat daar 'n boorgat op 'n mens se eiendom is.



Pik Pik en die haan wat sy gaan haal het

Pik Pik loop haal 'n haan

Die mooiste liefdesverhaal het hom by 'n kuierplek op Kaalfontein afgespeel, vertel Hilda De Bruyn. Op 'n dag het 'n erg verwaarloosde hennetjie by Kakiebos opgedaag met haar pootjies in drade verstrelg. Die hennetjie is versorg en het mooi herstel. Hulle het haar Pik Pik gedoop en gou het die hans hennetjie baie hans en mak geword en lekker saam met die gaste gekuier.

Op 'n mooi dag het Pik Pik verdwyn, maar voor hulle te bekommred kon raak, het sy teruggekom met 'n spoggerige haan aan haar sy. Pik Pik het duidelik geveerde mansgeselskap gemaak en het toe self vir haar 'n haan op 'n buurplot of iewers gaan haal.

Sedertdien is Pik Pik en haar uitgesoekte haan, ons noem hom sommer Kraai Kraai, onafskeidbaar en het hulle al deel van die elkedagse doen en late by die kuierplek geword. Hilda het die foto geneem.

NEWLANDS GARDEN SANDS

Previously Newlands Garden Centre

We supply:

- Organic Mushroom Compost
- Landscaping Soil • Lawn Dressing
- Building Sand • Plaster Sand
- River Sand • Playpen Sand

Plot 70, Atterbury Road Ext (opposite Mooikloof)

012 480 0211 / 012 480 2094/6

E-mail: fred@newlandsgc.co.za

www.newlandsgardencentre.co.za

www.pjprojects.co.za

Reinforced Steel (rebar) NO DELAMINATION due to horizontal shear connection formed by lattice girder

NEW ADDITION: ELECTRICAL SLAB BOX

CONCRETE HOLLOW BLOCKS

072 049 9560
012 736 9056

MANUFACTURING LEADERS IN PRE-CAST RIB & BLOCK SLABS
21 YEARS EXPERIENCE
BEAM STEEL & ADDITIONAL REINFORCING SUPPLIED
FREE QUOTES
QUALITY & EXPERIENCE BACKED BY GUARANTEES
NO HIDDEN COSTS
NO CRANES REQUIRED
EXCELLENT AFTER SALES SERVICE
WALK-IN'S WELCOME

POLY BLOCKS

Het jy gehoor? / Have you heard?



Laerskool Witpoort hou op Vrydag 3 Maart vanaf 6 nm 'n mandjiedans. Neem jou eie piekniekmandjie en drinkgoed saam. Vure word voor-sien, jy kan net jou eie vleis en by-kosse vat. Kaartjies kos R80 vir vol-wassenes en R50 vir hoërskoolkinders. Laerskoolkinders en kleuters gaan gratis in. Skakel 087-654-0728.



Die volgende Fijnwyn kos en wynfeeste is Fancy Fijnwyn op 20 Maart van 4 nm tot 9 nm (R450 toegang) en Fijnwyn Bubbles op 21 Maart van 10 nm tot 5 nm (R195 toegang) by Shokran, plot 99, Luiperd straat, Tierpoort. Behalwe wynproe, kan besoekers smul aan disse by die kosmark terwyl hulle kyk na optredes van musiekkunstenaars. Fijnwyn vier sy tiende verjaardag met 'n fees op 27 en 29 April. Daarna volg Rooi Fijnwyn op 16 en 17 Junie en Fijnwyn Innlie Lente op 30 September en 1 Oktober. Skakel 082-335-5659 of stuur 'n e-pos: info@shokran.co.za. Kaartjies is by iTickets.co.za beskikbaar.



'The Great Gatsby' glansgeleenheid met kabaretsster, Elzabé Zietsman, word op Saterdag 11 Maart om 10 nm gehou by die Premiermyn Hervormde Kerk, Zonderwaterstraat 6, Cullinan – reg oorkant die landdroshof. Gaan kuier saam in egte Gatsby-styl. Daar is prys om te wen en 'n veiling van antieke ware word gehou. Kaartjies kos R220 en is plaaslik beskikbaar by Alta: 082-682-1252 of kan aanlyn bespreek word by Danie: 082-926-4326.



Black Cat Bones tree op Saterdag 25 Februarie om 8 nm op Sowaar Bar in Atterbury Boulevard, Atterburyweg. Die groep is in 2007 in Silverton gestig en bestaan uit Kobus de Kock, André Kriel, Casey Rothman en Gareth Bunge. Kaartjies kos R100 en is by quicket.co.za beskikbaar. Vir meer inligting skakel 063-743-0151.



Wolkbreuk bring oorstromings

In Wolkbreuk op 2 Februarie het oorstomings by verskeie huise en ondernemings in die Shere, Zwavelpoort en Wapadrand-omgewing veroorsaak. Kungwini Welsynsorganisasie (KWO) op Zwavelpoort was een van die plekke waar daar oorstomings was. Volgens dié organisasie het water in die gange, eetkamer en kantore ingestroom. Danksy die KWO-en Afrifoom-spanne se vinnige reaksie kon groter skade met sandsakke gekeer word.



Paul Jung-nickelhuis-inwoner, Willem, het ingespring om die span te help
Foto's: KWO



Water het in die gange afgestroom

SOUTHERN SERVICES

"WE KEEP THE WHEELS OF THE INDUSTRY TURNING"

Industrial, Mining, Agricultural & Hydraulic Equipment

Bolts & Nuts • Bearings • V-belts • Oil seals
Hand tools • Sprockets • Couplings
Pulleys • Safety Equipment etc

Visit us at our new bigger premises!

66 Lanham Street
Bronkhorstspruit

Tel: 013 932 4281
Tel: 013 935 1411
Fax: 013 932 2821

Email: frans@southernservices.co.za

'Denim & Diamonds' is the name of Kungwini Welfare Organisation's fundraising event on Saturday 18 March from 9:30 am to 1 pm at plot 214, Zwavelpoort. This is a ladies champagne brunch and there will be live entertainment, stalls and prizes to be won. For more information, phone Retha: 074-911-0006.



Rita van Niekerk, Sally Ferreira en Annatjie Bezuidenhout is al 39 jaar lank lid van VLU Van Riebeecktak, wat sedert 2 Februarie 1952 bestaan. Hulle nooi almal in en om Bronkhorstspruit om deel van dié tak te word. Hulle volgende vergadering is op 21 Februarie om 9:30 nm by die NG Moedergemeente Bronkhorstspruit se kerkzaal. Temas van die jaar word behandel, soos skywers, kunstenaars, bome en voëls. Bel Yolande Steenkamp by 083-564-1616 indien jy belangstel om aan te sluit of navrae het.



Vanjaar se Goliat van Gat-pampoenkompetisie is op 11 Maart by die Pretoria Boeremarkterrein, Moreletastraat 665, Silverton. Dié is 'n

jaarlike instelling waar al die grootste, lelikste en mooiste pampoen gebring word om prys te wen. Daar gaan ook verskeie boeremarkkraampies, kompetisies en vermaak wees. Bel Henri Combrink by 082-552-9428 of stuur 'n e-pos: culliboer@gmail.com.



Die Proetria Fees 2023 is op 4 Maart van 10 nm tot 7 nm en op 5 Maart van 10 nm tot 5 nm by Monte de Dios, plot 106, Achillesweg, Zwavelpoort. Daar gaan 'n bietuin wees, kunsbraampies, kunsbier- en wynbraampies, kosbraampies waar feesgangers eers die kossoorte kan proe voor hulle koop, restaurante en van die grootste name in die musiekbedryf op die verhoog.



Kunstenaars strek van Bobby van Jaarsveld, Sunset Sweatshop, Die Heuwels Fantasies, Karlien van Jaarsveld en Martin Bester tot Irene-Louise van Wyk, Ricus Nel, Demi Lee Moore, Jemma Catherine en Alba V. Kaartjies kos R250 by die hek of kan by tickets.tixsa.co.za bespreek word.



Jak de Priester se optrede, 'Eerste Liefde', is op 22 en 23 Februarie om 7 nm by Atterbury-teater. Kaartjies kos R230. Spoegwolf tree op 24 Februarie om 7 nm op en kaartjies kos R380. Op 25 Februarie om 7 nm is CH2 aan die beurt met 'Spanish Fire' en kaartjies kos R250. Elvis Blue se optrede, 'Dis wie ek wil wees', is op 1 en 2 Maart om 7 nm en kaartjies kos R250. Die teater is in Daventrystraat 4, Lynnwood Manor. Stuur 'n e-pos na info@atterburytheatre.co.za of info@seatme.co.za.



Koorlede en koorleiers van alle Suid-Afrikaanse skole kan gerus 'n knoop in die oor maak – die spredatum vir inskrywings vir vanjaar se ATKV-Appalous-koorkompetisie is op 28 Februarie. Dié is die oudste skoolkoorkompetisie in die land en word al vir 46 jaar aangebied. In 2022 het 186 kore ingeskryf en die beoordelaars het 12 542 leerlinge hoor sing! Vir navrae, kontak Bessie Keun: Bessie@appalous.co.za of 012-804-5396; of Braam de Kock: Braamd@atkv.org.za of 011-919-9012.



'Recce-stories', verhale oor boskuns, spoorsny en oorlewing deur Dewald en Beer en Callie Roos, word op 23 Februarie om 7 nm by die Afriforum-teater aangebied. Dié twee meesterstoriestellers vertel van hulle ervaringe in die Afrikawildernis. Kaartjies kos R150. Bespreek by afriforumteater.co.za. Die teater is in die Greenlyn Village-sentrum op die hoek van Thomas Edison en 13de Straat, Menlopark.

CELEBRATING 40 YEARS IN BUSINESS

SERVICE FEATURES

<p>Borehole Drilling Blasthole Drilling Borehole Rehabilitation Large Diameter Drilling</p>	<p>Monitoring Boreholes Natural Gas Extraction Odex Symmetric Drilling Reverse Circulation Drilling</p>	<p>Ventilation Shafts Sampling of Mine - Dumps Refuge Bays</p>
---	---	--

CONTACT DETAILS

<p>013 932 1740 079 526 7196 082 453 2237</p>	<p>No.04 Mulder Road Erasmus Bronkhorstspruit 1020</p>	<p>Info@georoc.co.za jaco@georoc.co.za corne@georoc.co.za</p>
---	--	---

Ons vat Zwavelpoortse vroue se spoor terug tot by Piet Retief

Angie Kleijne

Wat het 'n vermoorde Voortrekkerleier met Zwavelpoort te doen? In Oktober 2002 het Piet Colyn aan **Die Bronberger** vertel dat Zwavelpoort na gelaat is aan drie van Piet Retief se agterkleindogters met die nooiens van Viljoen. Ons het in dié vroue se genealogiese voetspore terug gestap en afgekom op minder bekende feite oor hulle vroulike voorsate.

Pieter Mauritz Retief se verhaal is 'n bekende een. Hy is op 12 November 1780 op die plaas Soetendal, Wagenmakersvallei in die distrik Wellington gebore. As jong man trek hy Oos-Kaap toe en bly op die



Piet Retief
Bron: Afrikaner-geskiedenis.co.za



Piet Retief se vrou,
Lenie, 'n nooi De
Wet
Bron: Johan
Wolfraadt:
Pinterest

Tugela en Umzimvubu belowe, as hy beeste terugbring wat deur Sikonyella gesteel is. So gevra, so gemaak en op 3 Februarie 1838 kom Piet by Dingaan se uMgungundhlovo aan met ongeveer 70 vrywilligers, insluitende sy eie seun en stiefseun, asook 30 agterryers.

Die volgende dag onderteken Dingaan die grondbrief en nooi Piet en sy gevolg uit na 'n onthaal, waar hulle ongewapend moes verskyn. Dit is daar, op 6 Februarie, waar Dingaan die bevel gegee het om die 'towenaars' dood te maak.

Hulle is na die galg-heuwel, kwa-Matiwane, gesleep, vermoor en aan die aasvoëls oorgelaat.

Lenie

Wat het daarna met Lenie gebeur? Ons weet dat sy uiteindelik op die noord-oostelike hoek van Retief-en Bergstraat (later Van Riebeeckstraat en nou Peter Mokabastraat) op Potchefstroom gewoon het en dat Retiefstraat na haar vernoem is.

In Julie 1994 het die Potchefstroomse tak van die Simon van der Stel Stigting 'n gedenkbeld in haar eer in die tuin van die Gereformeerde Kerk Potchefstroom (nou Die Bult) opgerig. Met die

onthullingseremonie het Potchefstroomse geskiedkundige, prof Gert van den Bergh, meer oor Lenie vertel. Hy het gesê dat sy in haar eie reg nooit 'n leier was nie. Sy het geen spesifieke suksesse behaal nie, was nie in die openbare oog nie en het nie meer of minder as die ander vroue in die Groot Trek swaargekry nie. Baie van dié vroue het mans en kinders aan die dood afgestaan. Dit is eintlik Lenie se alledaagsheid,



Debora skryf haar pa, Piet Retief, se naam en verjaardag datum teen 'n rots by Kerkenberg: Voortrekkermonument friespaneel nommer 10 (beeldhouer: Lourika Postma)
Bron: Wikimedia



Die Retiefklip-inskripsie agter glas
Bron: Wikimedia

na haar as "waarde en geliefde vrou". Prof Gert sê dat Lenie vir Piet in alles ondersteun het. Sy het selfs toegelaat dat twee van haar seuns saam met hom na Dingaan gaan. Lenie het haar vorige man en vier kinders in die Oos-Kaap begrawe. Nou moes sy vir Piet en twee van haar seuns, een huis nog van haar vorige man, ook aan die dood afstaan. Sy was 56 jaar oud toe Piet dood is en kon vir twee jaar daarna nog self finansiell regkom voor sy die Voortrekker Volksraad in 1840 vir 'n pensioen weens armoede gevra het.

Die raad het self nie baie fondse gehad nie en het vir haar 'n eiendom in Pietermaritzburg (voorheen Boesmansrant) gegee waar sy en twee van haar weduweedogters gaan woon het. Hulle het van armoede kreep en die Volksraad kon nie weer help nie. Kort ná Brittanje Natal geannekeer het, het Lenie besluit om Potchefstroom toe te trek, waarskynlik saam met Andries Pretorius, meer prof Gert.

Weduwee

Lenie was vir twee jaar 'n weduwee toe sy Piet Retief ontmoet het. In die enigste brief wat behoue gebly het, skryf Piet aan Lenie en verwys

Potch

Op Potch het sy 'n eiendom op die dorp, 'n plaas, asook 'n klein regeeringspensioen ontvang. Volgens prof Gert was Lenie waarskynlik

die eerste mens wat 'n regeringspensioen van die Zuid-Afrikaanse Republiek (ZAR) ontvang het. Dit was nie genoeg om van te oorleef nie en Lenie het die eerste huisnywerheid op Potch begin deur brood en beskuit te bak vir mans wat op kommando gaan. Sy het ook fyngebak aan die dorpsmense verkoop.

In 1852 het die Nederlandse handelaar, Jacob Stuart,haar in Potchefstroom besoek en 'n paragraaf in sy boek, 'Hollandse Afrikanen' oor haar geskryf. Hy skryf dat sy 'n waardige dame is en hy het spesifiek opgelet hoe netjies haar huis



Magdalena Margaretha Viljoen,
gebore Retief
Bron: geni.com



Johan Wolfraadt van die Potchefstroomse Museum meen dat die sittende vrou hoogs waarskynlik Lenie Retief is en dat haar dogter, Debora, links op die foto staan
Bron: Potchefstroomse Museum

was, ten spyte daarvan dat haar armoede haar verhoed het om hom iets te ete aan te bied. Vyftien jaar is glo verby voor haar Kaapse familie geskryf het om te hoor hoe dit met haar gaan. Lenie het terug geskryf en vertel dat "... myn rampe is bijna te zwaar om Ud daarvan een behoorlike melding te doen." Sy skryf dat haar eerste man dood is en dat

Na bladsy 18

Specializing in

Sales of SMALL HOLDINGS, FARMS & GAME FARMS

STOCK URGENTLY NEEDED!
WE HAVE QUALIFIED BUYERS

RealNet
PROPERTIES

Joop: 083 442 5037 Bees: 082 401 2773 Pieter: 082 321 2313 Liza: 079 299 5495

JP Conradie Boerdery BK

Die Oorspronklike Conradies

ORGANIESE PRODUKTE

Kompos – ideaal vir alle beddings – R316.25/m³

Garden Grow – ideaal vir grasbolaag – R290.95/m³

Landskapmengsel – ideaal vir blombeddings en groentetuine – R290.95/m³

BTW Ingelus - Selfaal Pryse

Besigheidsure:
Maandag tot Vrydag:
07h00-12h00 & 13h00-16h00
Saterdag:
07h00-11h00

Vir enige navrae of kwotasies, stuur gerus 'n e-pos na
jpconradieboerdery@gmail.com of admin.man@mweb.co.za

Weegbrug: 079 888 6794

Dui asseblief die hoeveelheid wat u benodig aan sowel as die area vir aflewering.
www.jpconradieboerdery.co.za
GPS koordinate: -25.920504 & 28.600459

Lenie Retief . . .

Vanaf bladsy 17

drie van haar kinders by hom as babas dood is. 'n Dogter is dood toe sy gekraan het en nog een weens hartprobleme. Twee van haar seuns, een Greylings en een Retief, is saam met Piet dood. Van die ses Retief-kinders is twee as babas dood. Haar seun, Jacobus Francois Retief, se vrou en kinders is dood; haar dogter Debora Jacoba Retief se man en kinders is dood en kinders van Magdalena Margaretha Retief is ook dood.

Debora

Lenie en Piet se oudste dogter, Debora, is vandag die bekendste van al hulle kinders en 'n afbeelding van haar kan gesien word as



Debora Retief
Bron: Nasionale Kultuurhistoriese Museum,
Pretoria Katalogus

Die Preller-begraafplaas op Pelindaba
Bron: Wikimedia



seun, Henning Petrus Nicolaas, bekend as 'Skote Petoors', was die ZAR Staatsartillerie se eerste kommandant. Sy dogter, Johanna Christina (Hannie) Pretorius, het met Gustav Schoeman Preller getrou – die bekende joernalis, geskiedkundige, skrywer, literêre kritikus, leier van



Isabella Susanna, 'n nooi Viljoen, en haar man Gert Petrus Bezuidenhout in 1919
Bron: Piet Colyn

die Afrikaanse beweging in Transvaal en stigter van 'De Volksstem' koerant. Vyf generasies van die Pretoriuse en Prellers se grafe is vandag op Pelindaba.

Magdalena

Destyds, op Potchefstroom, het Lenie nie net oor Debora se wedervaringe aan haar familie geskryf nie, maar ook oor haar jonger dogter, Magdalena Margaretha Retief. Sy is op 15 November 1820 op Uitenhage gebore en is met generaal Marthinus Jacobus Viljoen getroud. Hulle het 14 kinders gehad. Magdalena is in die ouderdom van 63 op 13 Junie 1884 op Middelburg, wat toe distrik Pretoria was, oorlede.

Magdalena se tweede jongste seun, Jan Hendrik Viljoen, is op 13 April 1858 gebore en is op 10 Mei 1933 in die ouderdom van 75 jaar oorlede en is op Delmas begrawe. Hy is getroud met Isabella Susanna, 'n nooi Prinsloo, gebore op 24 Oktober 1860. Sy is op 9 Mei 1917 in die ouderdom van 56 jaar in Pretoria oorlede.



Skote Petoors
Bron: boerafrikaner.com

Jan Hendrik en Isabella het agt kinders gehad, en dit is hier waar Zwavelpoort se Viljoen-susters inkom. Daar is van dié afstamme-

linge wie se inligting privaat gehou word, maar van die Viljoen-susters se getrouwe name was Isabella Susanna Bezuidenhout, Magdalena Margaretha Erasmus, Debora Jacoba Evans en Maria Aletta Pietermina Wessels.

Isabella Susanna is op 10 Desember 1883 gebore en is redelike jonk dood – op 3 Desember 1925 in die ouderdom van 41 jaar. Sy is getroud met Gerhardus Petrus (of Gerrit Pieter) Bezuidenhout, be-

kend as Gert Goeiman. Hy het van Wolmaransstad se wêreld gekom, waar hy in 1887 gebore is, en is op 1 Junie 1964 in Pretoria oorlede.

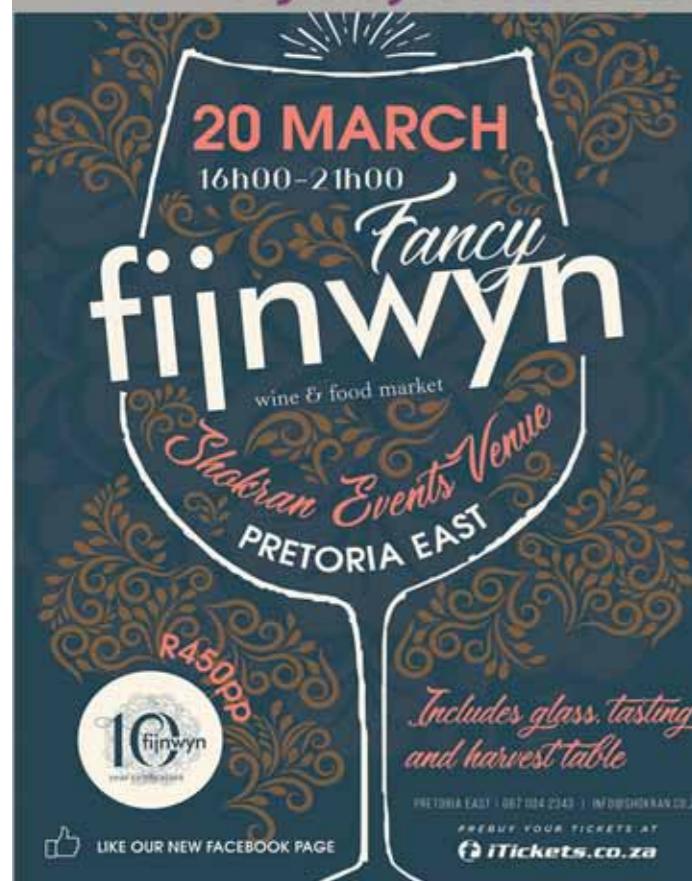
Isabella en Gert Goeiman het tien kinders gehad, onder meer Isabella Susanna (San), 1916 – 1991, wat getrouw is met Pieter Colyn van Holland, 1906 – 1994. Piet Colyn van Zwavelpoort, wat **Die Bronberger**



Debora en Swart Martiens se grafsteen by Pelindaba
Bron: Wikimedia

in 2002 van die Viljoen-susters vertel het, is hulle kind.

Please like our Facebook Page We have created a new Facebook page:
Fijnwyn Wine & Food market New



WWW.FIJNWYN.CO.ZA • INFO@SHOKRAN.CO.ZA • CALLS ONLY 082 335 5659 • CALLS & WHATSAPP 067 004 2343

SPAR
Store of the Year
2022
Winner

WAPADRAND
KWIKSPAR

THE BEST!
BILTONG
R219-99 P/kg

RENEW YOUR VEHICLE LICENCE DISC IN-STORE
KWIKSPAR
WAPADRAND

VEHICLE LICENCE DISCS RENEWED INSTORE!

FREE DELIVERIES!
25km RADIUS

Pharmacy
at **SPAR**

Free Quotes on Prescriptions
FREE DELIVERIES 25km RADIUS
061 533 1791
wapadrandphy@gmail.com

CLINIC
@ Pharmacy at Spar Wapadrand Wapadrand Centre Pretoria
visit us at SPAR PHARMACY WAPADRAND
your health is our priority
087 702 6668

SERVICES

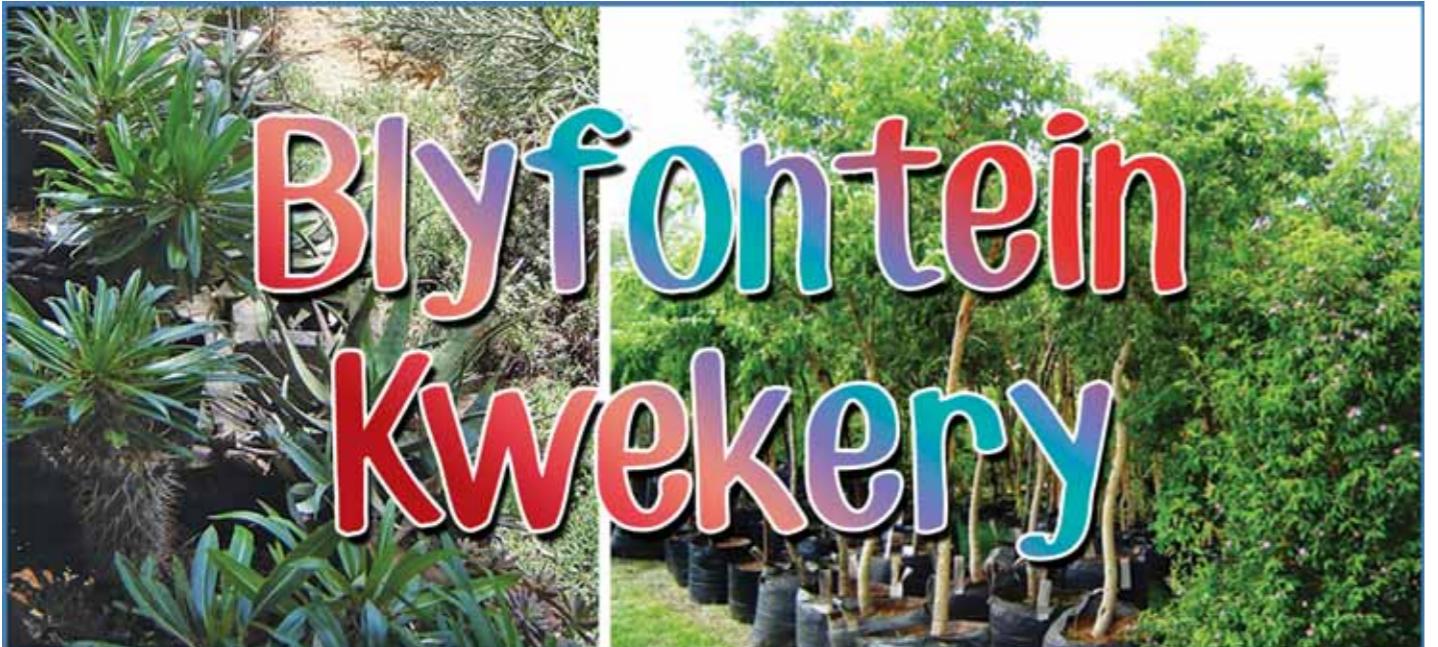
- Primary Health Care
- Screening
- Blood pressure
- Glucose
- Cholesterol
- HIV
- Family Planning
- Immunisation
- Wound Care
- Injections

momentum multiply
Discovery Vitality

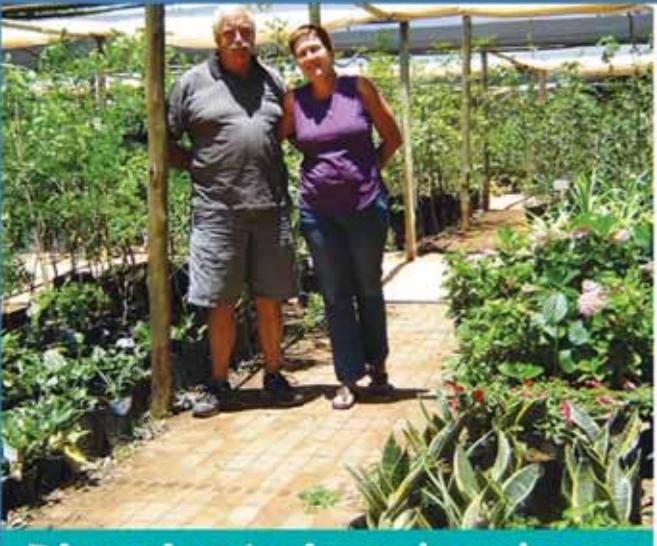
Sr Carla Snyman

bean tree **Coffee shop Instore**

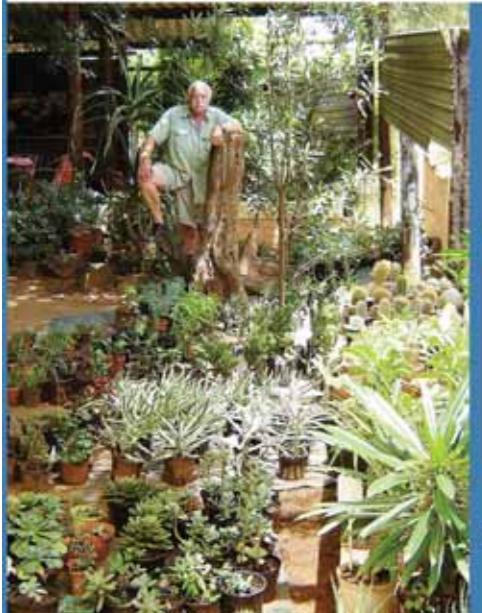
5 % pensioners discount EVERYday at Spar AND Pharmacy (Excl dispensary)
PRETORIUM TRUST & KOOPKRAAG CARDS ACCEPTED



**Groot verskeidenheid inheemse en uitheemse bome en struiken,
plaaslik gekweek om by plaaslike omstandighede te pas.
Beskikbaar teen sakpas-prys!!!**



**Die enigste inry-kweekery
in die Ooste**



Anna
083 600 1909
Pine
082 600 7776

www.blyfontein.co.za

Maandae – Vrydae:
8vm - 5nm

Saterdae: 8vm - 4nm

Sondae gesluit

Lynnwoodweg-verlenging
8km verby Hans Strijdomlaan
oorkant Swaeltjie-afdraai

**Alles wat jy nodig het
vir 'n pragtige tuin!**



Jonathan het krygsgevangenes sien kom en gaan

Die oudste dier in die wêreld het onlangs sy 190ste verjaardag gevier. Of altans, dit is 'n skatting van sy ouderdom en hy kan selfs ouer wees. Die reuse-skilpad, genaamd Jonathan, woon op Sint Helena-eiland en was reeds daar toe Boere-krygsgevangenes uit die Anglo-Boereoorlog na kampe op dié eiland gestuur is. Oor amper twee jaar, van April 1900 tot Februarie 1902, het 5 865 Boere krygsgevangenes daar aangekom. Van hulle is 180 op die eiland dood. Die eerstes is in die Sint Paul-katedraal se begraafplaas begrawe en latere afgestorwenes se beendere lê in 'n begraafplaas by die Baptiste kapel, Knollombes, waar hulle name op twee pilare aangedui word.

Erste

Die eerste 514 krygsgevangenes het op 14 April 1900 aan boord van die Milwaukee aangeland. Generaal Piet Cronjé was een van hulle en hy het sy vrou, Hester, saamgeneem. Dié twee en hulle gevolg het tot 22 Augustus 1902 in 'n huis, Kent Cottage, by New Ground onder streng militêre bewaking gewoon.

Die eerste krygsgevangenekamp is op Deadwood Plain opgestel en later is nog 'n kamp by Broadbottom opgerig. Soms is krygsgevangenes as straf na High Knoll, 'n fort bo-op 'n koppie, gestuur. Later is 'n nuwe kamp, Peace Camp of Nommer Twee, gestig vir diegene



Generaal Piet Cronjé en sy vrou, Hester, as krygsgevangenes op Sint Helena Bron: Pinterest



Dié foto is tussen 1882 en 1886 geneem op die terrein waar Jonathan, die skilpad links, vandag nog bly Foto: sainthelena.info

wat die Rooi Eed vroeg onderteken het. Dit was glo nodig weens die bitterheid wat lojale Boeremagte teen dié ondertekenaars gevoel het en uitdrukking aan gegee het. In dié tyd was RA Sterndale die goewerneur op die eiland en die reuse-skilpad, Jonathan, het toe reeds agt jaar, sedert sy aankoms in 1882, op dié afgeleë eiland in die suidelike Atlantiese oseaan gewoon.

Inheems

Jonathan is inheems aan die Seychelle-eilande in die Indiese oseaan, waar hy die eerste ongeveer 50 jaar van sy lewe deurgebring het. Reuseskilpaaie is op 50 jaar volwasse en word daarna nie groter nie. Foto's wys dat Jonathan in 1882 reeds volgroeid was. Hy en verskeie ander skilpaaie is as geskenk gegee aan Hudson Jamesch, wat in die 1880's die goewerneur van Sint Helena was, en Jonathan woon vandag steeds op die terrein van die goewerneur se huis, bekend as Plantasie Huis.



Deadwood-kamp in die vroeë dae
Foto: Kaapstadse argiewe



Rosvan Enterprises
Building and Securing Properties
Since 2009

Clearview Panels
1.8m High 76mm x 50mm
1.2m High 76mm x 50mm
and more

All types of Fencing available:
Welded Mesh ★ Diamond Mesh
Farm Fencing ★ Swing / Sliding Gates

Come visit our shop ...
Cnr Tierpoort and Garsfontein Rd
Tiegerpoort, Pretoria East

We do Fencing Best
Rosvan
FENCING

Mon - Fri 8:00 to 16:00
Sat - 8:00 to 15:00
Sun & Public Holidays
Closed

FOR MORE INFO
Stevan 063 540 0779
Wicus 063 720 3434

Dié arendegpaar doen saam vlugvertonings oor gebied

In 'n vorige uitgawe van *Die Bronberger* het dr Ernie Jacobson van Ruimtesig in Faerie Glen vertel dat hulle gereeld twee witkruisarende oor die westelike deel van die Bronberg sien draai en onlangs ook 'n kuiken. Waar broei dié arende, het hy gevra. 'n Witkruisarend is gebiedsgebonden en volwassenes verlaat nie maklik hulle gebied nie. So 'n gebied is gemiddeld 10.9 km².



Die witkruisarend het 'n wit 'V' op die rug
Foto's: Wikipedia



Die witkruisarend het bruin oë omring met geel

Jonges wat hulle ouers se gebied verlaat kan baie verder weg trek. Om uit die stedelike gebied te kom, moet Ruimtesig se twee arende waarskynlik verder oos op die Bronbergrif broei. So min as 15 jaar gelede nog het Zwavelpoort se witkruisarende op die Elliot-rif gedeelte van die Bronberg, wes van die Zwavelpoort-teerpad, op rotspilare gebroei. Dié arende word gemiddeld 16 jaar oud, so kanse is maar skraal dat die broeipaar wat nou gesien word, dié van Zwavelpoort sal wees.

Dekade-lange inwoner, Denyse van Hoepen van plot 80, Zwavelpoort, het op navraag gesê dat die witkruisarende met al die bouery en "kakefoniese lawaai" in die omgewing weggetrek het. Niemand weet waar so 'n broeipaar se nes vandag gesien kan word nie, maar Johan Pretorius van Stillbosch-wildreservaat, het onlangs 'n enkele witkruisarend op die Bronberg naby Klipkop raakgeloop.

Kruis

Die witkruisarend, *Aquila verreauxii*, is 'n groot swart roofvoël met 'n kenmerkende wit kruis van V-vorm op die rug en ten volle geveerde bene. Dit is net in vlug dat 'n mens die wit vere aan die punte van sy vlerke kan sien. Die witkruisarend

is een van Suid-Afrika se drie grootste arende. Hy is 75-96 cm lank van sy snawel tot by sy stert se punt, wat hom die sesde langste arend ter wêreld maak. Dié voël het 'n vlerkspan van 186-222 cm. Mannetjies weeg 3-4.2 kg en die groter wyfies kan tot 7 kg weeg. Die gemiddelde gewig is ontrent 4.19 kg, alhoewel 'n ander studie gevind het dat mannetjies gemiddeld 3.76 kg weeg en wyfies 4.31 kg. Witkruisarende is die seconde of agtste swaarste lewende arende in die wêreld.

Prooi

Hulle verspreiding en lewensgeskiedenis draai rondom hulle gunsteling prooi - dassies. Wanneer die dassie-bevolking in 'n gebied af-

neem, oorleef witkruisarende meestal op ander soogdiere soos hase, muishonde, meerkatte en ape, maar sal ook groter voëls, soos tarentale of fisante, en reptiele vreet. Witkruisarende kan dassies van kranse afstamp en ape uit boomtoppe pluk, maar hulle vang hulle prooi grootliks op die grond. Hulle is nie gewoonlik aggressief teenoor mense nie, maar mag ongemaklik nabij aan 'n mens afdruk as jy te naby aan hulle nes kom. Dié arende is bekend vir hulle vlugvertonings, wat gewoonlik gelewer word as 'n indringer uit hulle gebied verdryf is, as 'n groot soogdier of mens te naby aan die nes kom of as hulle 'n ander paarjie in die lug sien swoef.



'n Witkruisarend se nes

Die mannetjie vlieg eerste op in 'n golwende vlug met vlerke uitgestrek. Wanneer hy baie hoog is, duik hy so ver as 305 meter op 'n slag af en swiep dan skielik weer in die lug op. Soms swaai hy heen en weer soos die arms van 'n pendulum en ander kere duik en styg hy in 'n reguit lyn. Dié duike kan gevaar gaan met bollemakesies en hy kan ook sywaarts tol voor hy afdruik.

Sekere vlugvertonings betrek die wyfie ook. 'n Paartjie kan in sirkels oor hulle gebied vlieg of stadiqe agt-vormige patronen in die lug maak. Een voël kan omtol en sy of haar kloue in vlug wys of die mannetjie kan agter die wyfie vlieg met sy vlerke in 'n oordrewe opwaartse boog. Dié gesamentlike vlugvertonings word gewoonlik nabij die grens van die arende se gebied gemaak, eerder as nabij die nes.

Baklei

Witkruisarende kan in vlug met indringer-arende baklei deur mekaar se kloue te gryp en saam af te tuimel. In die worsteling is daar soms 'n teëstander wat nie laat los nie en albei voëls kan neertuumel en die grond teen 'n hoë spoed tref.

Witkruisarende het net een lewensmaat en word gereeld in pare



Johan Pretorius van Stillbosch-wildreservaat, het hierdie witkruisarend onlangs op die Bronberg raakgeloop

gesien, soms saam met hulle onvolwasse kuiken. Hulle is oor die algemeen baie stil, maar sal tjirpgeluidjies maak wanneer maats herenig en hulle maak harde, skerp 'keeeoo-keeo' of 'whaaee-whaaeee' geluide wanneer hulle indringers wegjaag.

Nes

Witkruisarende bou groot neste van stokke op rotse teen koppies of berge. Hulle kan een tot drie neste 'n jaar bou wat tot 1.8 meter wyd kan wees en twee meter diep, afhangende van die rotslys se grootte. Dié nes kan ook in grote gebou word en neem omstreng vier maande om te bou. Die wyfie neem gewoonlik die leiding en die mannetjie help. Interessant genoeg sal hulle van die nes se stokke op potensiële nes-rowers laat val, wat gesien word as 'n vorm van gereedskap-gebruik, iets grootliks onbekend by ander roofvoëls.

Die wyfie lê een tot drie eiers en nog 'n ongewone ding is dat die mannetjie reeds vir haar begin prooi aandra voor sy enige eiers gelê het. Hy bring al die prooi terwyl sy broei, alhoewel hy ook 'n broeiskof in die dag insit. Die wyfie



'n Volwasse witkruisarend in vlug

lê die eiers 'n dag uitmekar en die kuikens broei na 43 tot 47 dae uit - twee tot drie dae uitmekar.

Aggressie

Een eier is gewoonlik onvrugbaar en die tweede eier neig om omstreng 10% kleiner as die eerste is te wees. Die oudste kuiken maak gewoonlik die jonger een dood en indien nie, kan die agressie tussen die sibbe vir 70 dae ná hulle uitgebroei het, aanhou.

Die kuikens se vere begin ná ongeveer 34 dae tussen die dionsies verskyn en op 60 dae is hulle ten volle gevorent. Hulle begin die nes 90 tot 99 dae ná hulle uitgebroei het, verlaat. In die eerste twee weke gaan slaap hulle elke aand in die nes en word nog gevoer. Die wyfie verlaat daarna die nes en prooi word nie meer gebring nie. Die familiegroep sal nog vir ses maande saam jag.

Spacious house and flat to let in Zwavelpoort

The house may be rented with the 1-bedroom flat or without.

The main house consists of 4 bedrooms, 2 bathrooms, kitchen with granite tops, dining room connected to the kitchen, large living room, a scullery and a double lockup garage. Three of the four bedrooms have built in cupboards. The main bedroom can be accessed from outside, a walk-in closet, ensuite bathroom with a shower and a corner bath. The second bathroom has a shower and a bathtub.

The main house is connected to a 1 bedroom, 1 bathroom flat. The flat has its own kitchen, living room, bedroom and ensuite bathroom with a shower. Built in cupboards in the bedroom.

Access to swimming pool and Lapa area with built in braai and a toilet. Water and garden services included in rental amount. Electricity billed monthly for tenant's account.

House rental only = R 19 000 per month **House with flat rental** = R 25 000 per month
Flat only = R 6 000 per month



Deposit:
1 month's rent + R 300
Key deposit and
R 800 once off
admin fee.

Yolandi Hearne
060 550 4688 / yolandih@caliber.co.za
Yolande Sinden
063 505 3610 / yolande@caliber.co.za



Let us put
you in your
AA-Quality
Assured
dream car!

Finance approved
within minutes!

012 335 3840
www.greylingmotors.co.za
sales@greylingmotors.co.za
477 Johan Heyns Drive
Gezina

Need wheels?



We deliver nationwide!
(T&C's apply)

Boek bring herinnering en heimwee vir Theuns

Betsie Steyn

Bibliotekaresse, Jacomien Freyer, wat betrokke is by Kleinfontein se Erfenis-museum, vertel dat die 80-jarige Theuns de Wet een van die kosbaarste boekversamelings het wat sy nog in haar lewe gesien het. "Jy stap in 'n ander wêreld in as jy in sy studeerkamer kom," sê sy. Met die regpak van 'n groot boekrak in sy studeerkamer het Theuns op 'n boek afgekom wat baie ou herinneringe meegebring het. Die boek het 'n interessante aanloop: Theuns het op skool (Pretoria-Noord Hoër) 'n baie geesdriftige wiskunde-, natuurwetenskap en skeikunde onderwyser gehad. Hy vertel dat hy ook een keer op sy eie in die klas skietkatoen (ploffstof) gemaak het en deur die onderwyser gewaarsku is oor die gevare daarvan. Net toe Theuns uit die klas stap, ontplof die spulletjie! Toe reeds – van standerd agt af – het hy sy maats veral met wiskunde gehelp, maar ook vir ander kinders wat met dié vak gesukkel het. Theuns was met minister De Wet Nel se seun bevriend en hy het die

Nel-dogter met verskeie vakprobleme gehelp. Intussen het Theuns ook een van die Verwoerd-dogters met haar wiskundeprobleme gehelp.

Op 'n vraag hoe hulle almal uit dankbaarheid vir Theuns kan vergoed, het hy genoem dat hy graag dr HF Verwoerd se boek, 'Verwoerd aan die woord' (onder redaksie van prof AN Pelzer, hoogleraar in geskiedenis aan die Universiteit van Pretoria) wil hê. Dié boek bevat dr Verwoerd se toesprake van 1948 tot 1962.

Theuns wou graag dr Verwoerd se handtekening daarin hê.

Daar was egter 'n voorwaarde: Theuns moes die boek self in Bryntirion by dr Verwoerd gaan afhaal. Groot was die verrassing toe feitlik al die kabinetslede die boek geteken het. Theuns het jare lank skoolgehou, was 'n skoolhoof, baie goed in wiskunde en Bybelkunde, en het 'n lewendige belangstelling in geskiedenis. Hy het vyf jaar lank die 'Geskiedenisdagboek'-program op Radio Pretoria aangebied. Hy was van voorskoolse tyd, toe hy saam met sy ouer broers soontoe gepiek het, tot 2020 by die Voor-

Bly weg!

Erg omgekrap was dié broeiende paradysvlieëvangerjie op Onbekend toe Ronell van der Merwe te nabig na sy sin gekom het om foto's te neem. Ronell het die broeiende voëltjie-egpaar oor 'n tydperk dopgehou en gereeld laat weet hoe sake verloop en foto's aangestuur. Todat daar op 'n dag twee honger bekicies in die nes nie op ma en pa sit en wag het.



Theuns de Wet met die boek wat vir hom kosbaar is Foto: Carel Breytenbach



Saadverskaffer van alle voer en weidingsgewasse, asook grasperk grasse

Skakel gerus Agricol Pretoria:
012 803 6033 / 012 813 8079
223 Vonkprop Straat Samcor Park Pretoria

Koning Toet se substasie

Jors Troelie

Die ontdekking in 1922 van Toetankamen (Engels: Tutankhamen) se feitlike ongeskonde graf deur Howard Carter en George Herbert, het wêreldwyd die nuus gehaal. Wie weet, miskien gaan die ontdekking in 2023 van die graf van 'n geskonde substasie, deur Jors Troelie, ook wêreldwyd die nuus haal!

Vroeg eenoggend het Jors Troelie gaan stap in Cullinan – langs die Magalies Watersuiwers-aanleg – waar water gesuiker word wanneer daar water is. Deur 'n dig toegegroeide heining, gewaar hy 'n rooi baksteengeboujie. (Nee, Sakkie, dis nie Hansie en Grietjie se huisie van koekies en lekkergoed nie – dis 'n substasie. Iets wat vroeër jare gewerk het toe daar nog krag was.)

Die hek se koperslot is lankal reeds herwin deur lede van die plaaslike bevolking. Jors rol die klippe wat die hek toehou weg, veg deur die lang gras, en stap om die gebou. Aha! 'n Deur staan wawyd oop, en lok hom na binne. Wat 'n vonds! Oop elektriese skakeluitrusting – die panele staan op aandag teen die muur; sandhope wat duin sewe in Namibië sal laat skaam kry; PVC-isolasie wat soos pofadders die wêreld vol lê; en elektriese diagramme soos Egipiese hiëroglyfiese teen die mure.



Bedrading?



Die panele staanregs teen die muur

Spinnekoppe, bye, miere en muskiete baljaar na hartelus tussen die stof en transformatorolie. Om te dink dat hierdie elektriese uitrusting eens op 'n tyd diensbaar was. Toe daar nog diens was... Onwillekeurig dink Jors terug aan die dae toe hy, as jong elektrisien, onderhoud op substasies gedoen het. Toe daar nog inspeksies gedoen was. Toe die substasies/skakelkamers gegee en met stofsuiers



Wat het hier gebeur?



skoongemaak was. Toe die vloere nog met rooi Cobra stoeppolitoer ge-politiesh was. Toe "onderhoud" nog iets was soos in die verklarende woordeboek beskryf word. Jors vat sommer kortpad deur 'n gat in die heining, en stap rustig terug na sy pondokkie. "Onthou," sê hy vir homself. "Jy moet nog kerse gaan koop, die winkels maak vroeg toe, en dis alweer fase ses beurtkrag. Dit is nie duidelik of die substasie nog in gebruik is nie. Werkers het sowat ses maande gelede nog kabels reg voor die substasie gelas.

Saadverskaffer van alle voer en weidingsgewasse, asook grasperk grasse

Skakel gerus Agricol Pretoria:
012 803 6033 / 012 813 8079
223 Vonkprop Straat Samcor Park Pretoria

Die Plooy Melkery

Jou uitspan-, ontspan-, koop- en kuierplek op die plaas!

Lekker vars plaasprodukte

- Melk • Botter • Jogurt • Kaas • Halloumi Kaas • Feta • Roomys • Tuisgebak
- Gevriesde Jogurt • Soft Serve • Tuisgemaakte Pasteie • Plaaseiers • Konfytte
- Vars Groente & Vrugte • Ingelegde Produkte • Rou Heuning • Verpakte vleis

Kom besoek gerus ons haarsalon!

Die Pienk-Koei Teetuin

Lekker lichte etes, verversings & versnaperinge

Bring die kinders ... ervaar die plaas!

012 734 4743

Hannelie 083 399 6497 / 012 736 2145
albie@nes.co.za
Ma – Sa: 6vm - 6nm | So: Gesluit
Bankkaart-geriewe beskikbaar



Deur die lens van ons lesers

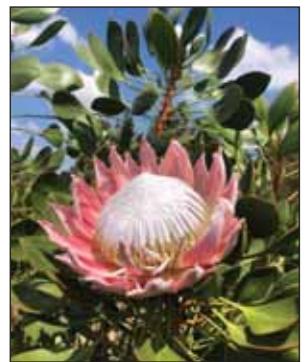
In 'Leserslens' plaas ons foto's wat die aard en gevoel van die Bronnie se verspreidingsgebied uitbeeld, soos gesien deur die lens van ons lesers. Jy is welkom om jou foto's te stuur aan info@bronberger.co.za of om dit op ons Facebook-blad te plaas. Beskikbare ruimte bepaal hoeveel foto's ons in 'n uitgawe kan gebruik. Ons bêre alle foto's en poog om soveel moontlik in opvolgende Bronnies te publiseer.



Die vliegvernuw van dié swartkeelgeelvink en sy verkondiging daarvan, is skitterend deur Anneline Grobler vasgevang



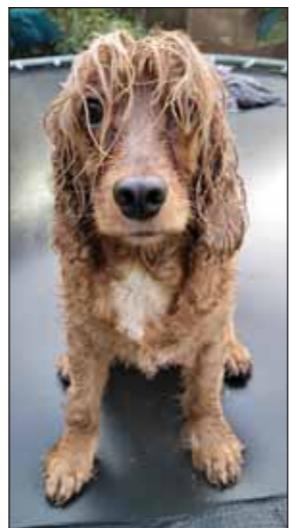
Soms het die more-stond ook silwer in die mond, soos dié foto van Marinda Smal wys



Emma Koekemoer sê oral waar sy gaan, sien sy iets mooi wat vra om afgeneem te word



Die son groet nog 'n mooi dag op die plaas Grootfontein. Heidi-Louise Lotze het die foto geneem



Shadow die sniphond het in die baie warm dae voor die laaste reëns, deeglik afgekoel en sy mens, Emma Koekemoer, het hom afgeneem



'n Bronnie-leser het haar genooi om foto's van haar sonneblomme te kom neem, sê Laurika Van der Linde. Min het Laurika geweet sy sou haar in 'n 'sprokies-wêrel' bevind



Johan Nel het dié treffende foto op 'n stormmag in Swaeltjie geneem



Die beson-dere blik op Cullinan se myn-afloen-dam is deur Leon Kriel vasgevang



Christa Human sê dat as sy haar man, Johan, se vrede in een foto kon opsom, dit dié een sou wees wat hy self in Nestpark, Bapsfontein geneem het



Donatella Casillo wys hoe mooi 'n mielieiland teen sonsaktyd kan wees

Die bladroos blom jaarliks net kortstondig en 'Alet Erasmus was gereed om dié pragvertoon af te neem

vodacom

Chatz
connect

red hot deals

15GB Data
5GB Anytime
5GB Night-time

R99 PMx24

Includes 5GB Video Ticket PM x24

30GB Data
10GB Anytime
10GB Night-time

R149 PMx24

Includes 10GB Video Ticket PM x24

50GB Data
20GB Anytime
20GB Night-time

R199 PMx24

Includes 10GB Video Ticket PM x24

200GB Data
100GB Anytime
100GB Night-time

R299 PMx36

Includes 10GB Video Ticket PM x24

Valid until 6 March 2023

Chatz Connect Bronkhorstspruit

064 895 9154 | bronkiescellular01@gmail.com | 60 Kerk Straat



Hy voel hom bevoorreg om dié uitsig vanaf sy kom-buisvenster op Elandshoek te mag geniet, sê Buks Barnard

Johann Van der Linde het dié foto van 'n selfvoldane wit werfgans geneem

ROUTE
ENVIRONMENTAL
CONSULTANTS CC

WHOLESALE TO THE PUBLIC

Come choose from our large selection of Indigenous trees, shrubs and plants in different sizes. Best prices guaranteed!

Saints Street, Plot 92, Swaelpoort
Contact Stephanie ☎ 083 398 5101

TLB Hire
hiretlb@gmail.com

- Flinke Diens
- Akkuraat
- Betroubaar
- Efficient Service
- Precision
- Trustworthy

082 958 0381
Plot 231 Swaeltjie

Ons kuier sit-sit-so tot waar ons Eendracht kry

Vreethans van Heerden en Metgesel besoek kuierplekke in die Bronberg-gebied ongenooid en betaal self vir dit wat hulle geniet, of dalk nie geniet nie.

Die erg bedrywig dié Sondag anderkant die spoor aan die afdraand-kant van Cullinan se Oaklaan. Hier waar die bekijk- en kuierplekke skouer-teen-skouer in opgewarmde of skakelhuise van klip ingeryg sit, het ons lank te laas loop draai.

Vandag drentel ons langsaam en amper soos die Boere van die ou liedjie, sit-sit-so, al met die laan langs af.

Ons loop ou bekendes raak, sit hier so en gesels, sit daar so en luister en sit sommer so en verneem en deel nuus en groet en ontmoet, neem waar en vergaap en drentel dan voort:

Tot ons einde ten laaste ons sit só loop sit by die een nuwe (vir ons) kuierplek in die laan. Hier wil ons iets vir die innerlike en rus vir die effe olike liggaam (myne) inneem. Eendracht Pub & Grill, noem Steve Hofmeyr en seun, Devon, dié plek wat oopgemaak het waar eens die Cockpit Brewhouse en nog wat was.

Dit pla my effe dat Eendracht se mense, kompleet met verbuigde

wapen van die ou Transvaalse Republiek en die aanloop van sy slag-spreuk, "Eendracht maak macht", as naam, dit 'n 'Pub en Grill' noem. Meer uitlands en volksvreemd kan jy kwaliq kry. Die bespiegeling oor 'n alternatief, verskaf my en Metgesel later lekker ligte binnekring-vermaak.

Ek is nie seker presies wat die bekende en soms omstrede sanger, Steve, se aandeel en funksie by die plek is nie, maar hier word Een-



'n Billike braabroodjie



Die gaste sit ingeryg tussen pad en loopgang

dracht en Hofmeyr Brandewyn (gelukkig nie Brandy nie) saam met ander versvergings versmous. Spesiale aanbiedings van dubbelts met 'mix' word op 'n vaatjie by die ingang geadverteer. Sou dit vêrgesog wees, as dit dan moet, om van 'meks' te praat?

Ons neem plaas in die hoek onder die rek-seil wat as dak dien. 'n Baie vriendelike en ywerige kelner met die naam van Zander staan dadelik nader met die spyskaart en ons bestel iets koud vir die keel. Dit is vrek warm vandag onder dié sierlik gerekte seildak, wat terloops glad nie geskik sou wees vir dak-pampoenie nie.

Later sou Zander verdutelik dat iemand die spuit-koppies (nozzles) van die verkoelings-sproeiers gesteel het. Voor ons op die smal strokie niemandsland tussen die pad en die loopgang sit die gaste ingeryg en kuier. Die windjie wat hulle koel hou, kom ons gelukkig af en dan skramt hier in die hoek ook by.



'n Smaaklike, puntenerige boerewors-broodjie

BOMA Vleismark Meat Market



BOMA Deli Moreleta Plaza
012 998 1617

BOMA Vleismark Moreletapark
012 998 8711
BOMA Vleismark Olympus
012 991 3022

www.bomameat.co.za



Beautiful miniature dachshund puppies for sale!!

Puppies are 8 weeks old, vaccinated and dewormed and ready to go to their new homes and families

Sharon: 082 414 0891 • Johan: 082 892 6759



van vat tande kners om eers gewoond aan te raak en ek kan my net voorstel ... Soos wat wagte kan wees by 'n rooster-kroeg (klink net beter as poeb en gril) is die spyskaart basies, dog in dié geval ook redelik uiteenlopend om aan 'n verskeidenheid voorkeure te voorsien. Dit verbaas my, nie net gegewe die naam en agtergrond nie, maar soos die Ingelsman tereg sê: "Jy moet jou customers ken", dat Eendracht se spyskaart uitsluitlik 'n 'menu' is. Ek vra vir Zander of hulle nie ook 'n Afrikaanse spyskaart be-

skikbaar het nie en sy antwoord vul ons met deernis en kielie die lag-spiere lekker: "Nee," sê die knap. "Dit is net in Engels, oom. Ek sukkel ook maar om te verstaan, maar as ek kan, sal ek probeer verduidelik, oom ..." Hoe ook al, ek glo darem nie die Vierkleur op die kenteken sal halfmas loop hang hieroor nie. Een Engelse ontbyt, binnegeval en deur Boere-wors beleér, is teen R85 beskikbaar.

Hulle roep dit 'Farmhouse'

Vyf soorte roosterbroodjies onder die hofie 'Toasties' met prys tussen R55 en R70. Dit word saam met skyfies bedien. Metgesel het lankal lus vir iets dergeliks en sy bestel die broodjie met spek, eier en kaas, maar sy vra of hulle die spek met tamatie kan vervang. Hulle kan.

'n Burger van bief of hoender kos R95. Kruisskyf (200 g) – R140, een van 300 g – R150 of 'n T-been van 500 g teen R160 is die biefstuk-keuses. Twee gawe dames by ons buurtafel het onderskeidelik die kruisskyf en T-been bestel en by navraag verseker hulle my dit smaa� voorstreklik en is gemaklik op die kouspiere.

Deel-mandjes met die gewone verdagtes is beskikbaar en soos



Kuier onder 'n rekseil-dak



Die vooraansig van Eendracht

amper oral deesdae, kan jy pizza bestel. Vyf verbuigings hiervan kos tussen R120 en R140.

Vyf soorte 'lige etes' sluit 'n 'Boerie Roll' met skyfies in. Nou, soos die toeval dit wou hê, het iemand wind af van ons net anderdag boerewors gebraai en die geur wat op die windjie nader gestu het, het my verskriklik maak verlang na 'goeie' boerewors. Ek is baie puntenerig oor my boerewors, maar ek waag die kans en bestel een met skyfies.

Ek was nie teleurgesteld nie: Inteendeel. Ek vra vir Zander om uit te vind wie die slagter is, en nou weet ek. Die skyfies is terloops van die beste wat ons in 'n verloop van lank ervaar het. Vir meer inligting oor tye en dies meer kan jy Eendracht bel by 066-270-9153.

Harrie's Pancakes

Harrie's Pancakes

Cullinan 012 734 1054 Eastwood 012 342 3613
Wo-So 08:00-17:00 Ma-So 08:00-17:00



Dr Sonja Mann • Audioloë • Audiologists

BA(Log) • M(Log) Spraakterapie/Oudiologie • AuD (Kliniese Oudiologie) | BA(Log) • M(Log) Speech therapy/audiology • AuD (Clinical Audiology)

Pr. Nr. 8210136 STA.00523

**40-JARIGE BESTAANSVIERING!!
BELANGRIKE INLITING
- LEES VERDER**

Wat is die stappe wat gevvolg moet word voordat u gehoorapparate aanskaf?

'n Otoskopiese ondersoek van die oor om vas te stel of daar 'n wasblokkasie is al dan nie, of daar enige ander probleme met die oorkanaal, oordrom, of middelloor is.

1. Neem van 'n volledige gevalsgeskiedenis.
2. 'n Basiese toets om vas te stel of u gehoorverlies het en wat diegraad en aard van die verlies is.
3. 'n Toets om te bepaal hoe goed u woordherkenning is (baie belangrik).
4. Daarna word die uitslag van die toetses met u bespreek.
5. Indien mediese behandeling 'n opsie is, sal u verwys word; indien u egter 'n senuweegehoorverlies het, begin ons kyk na gehoorapparaatontwikkelings soos byvoorbeeld grootte, styl en baie belangrik: tegnologie wat u kommunikasiebehoefte sal pas.

Indien dit voorkom dat u 'n middelloorprobleem het, word die druk in die middelloor asook die toestand van die oordrom gemeet.

Om gehoorapparate te pas is baie selde 'n eenmalige proses. Na die aanvanklike passing, of proefpassing, volg ons u gereeld op totdat ons aan

A Hairy Affair
Elegance is timeless
Nou oop by Q4 Sentrum, Tierpoort
Mans en dames baie welkom.
Masserings en haarsernings kan gedoen word
Kontak vir afsprake
Anname van Heerden
(Meester stilis)
066 218 9798
www.ahairyaffair.co.za

beide kante tevreden is dat die apparaat gemaklik pas en dat die instellings optimaal is vir u kommunikasiebehoefte en -omgewings.

Die filosofie wat ons handhaaf is dat geen apparaat wat deur hierdie praktyk verskaf word in 'n laai lê nie, maar u lewenskwaliteit en die van u naasbestaandes verbeter.

Dit is net so belangrik dat ons kyk na u wyses van kommunikasie en ook die van u naasbestaandes sodat daar van albei kante strategieë gevvolg kan word om kommunikasie glad te laat verloop.

Daar word deesdae vele geleenthede om goedkoop apparaat, dikwels sonder 'n gehooroets, op advertensies aangebied. Hierdie apparaat word nie verskaf deur bekende firmas wat reeds baie jare gehoorapparaatontwikkelings doen nie, en indien die apparaat byvoorbeeld te sterk is, kan u gehoor verder beskadig word.

Ons is ook opgelei om u by te staan met inligting oor die hantering en versorging van Dementia- en Alzheimers-pasiënte. Gehoorverlies is een van die risikofaktore vir die ontwikkeling van Dementia / Alzheimers.

Skakel ons sodat ons u kan inlig wat ons spesiale aanbiedings is vir Maart 2023.

Ons gee vir u 'n nommer as u inkom en die gelukkige trekking sal 'n vrugte, neute en biltongmandjie ontvang.

t: (012) 993 3981 (Magda Cloete) **e:** admin@smhearing.co.za
w: www.smhearing.co.za **f:** Dr Sonja Mann Audiologist
545 Douglas Scholtz Str, Constantia Park

We hear you...

Cost cutting on your pet's diet

Dr Liesel van der Merwe is a small animal medicine specialist. Send her your questions:
info@bronberger.co.za



Everything is getting expensive and the rand has to stretch and this applies across the board to all levels of society. If households have to cut costs on groceries and other essentials, then it is obvious that costs will need to be cut regarding pet care. Food is one of the monthly expenses that will fall under the knife. So, if you cannot afford a super premium diet, then how do you decide what food to buy?

There are a lot of brands of dog food on the market. How do you choose? The first step is to see if they belong to the Pet Food Industry Association of South Africa. As per their website: "The Pet Food Industry Association of Southern Africa (PFI) is a non-profit body formed by pet food manufacturers, dedicated to upholding quality standards that ensure the nutritional wellbeing of household pets."

"Representative of 62% of the pet food market in South Africa, each member commits to manufacture and market food that meets internationally accepted standards as

set out in Act 36 of 1947. The Department of Agriculture's regulatory authority manages Act 36."

"The PFI aids industry in facilitating the complaint process, highlighting matters of non-compliance to the inspectorate of Act 36 for investigation".

Since being established in 1998, the PFI has targeted legislation, legislation compliance and has been working to ensure that all pet food sold in South Africa has the nutritional wellbeing of your pets as its primary concern.

All dog food bags will have a label with a list of ingredients. The source of the ingredients is, however, not specified. There is a minimum protein percentage, but one cannot see from the label where this protein comes from. Offal can be good quality protein depending on what is used, but if just hooves and skin are used, this form of protein cannot be digested.

Finally, be realistic. A very cheap brand of food bought from the corner shop cannot have good quality digestible ingredients. You

by the dog and actually counts for nothing. There are even chemicals, which are non-harmful to your dog, which can be added to artificially increase the protein percentage.

Obviously, these poor practices will be less likely in brands registered with the PFI, as they are monitored. One thing cheaper foods may struggle with is the omega three and six fatty acids, as these fats in the diet need expensive anti-oxidants to prevent the food from becoming rancid.

Our dogs are quite tough when it comes to eating things. They are omnivores and scavengers. So, many will manage fine on poorer quality pellets if supplemented with good quality vegetable and meat table scraps. However, especially the smaller breeds are prone to pancreatitis from a too high fat intake, which is also often a problem with table scraps. Certain breeds are also well known to be susceptible to gastrointestinal issues and are managed better on a high quality diet.

It's a big market out there – read reviews, choose with the PFI in mind and check how your individual pet manages on the diet. All dogs are different with their digestion, just like us humans.



cannot expect champagne on beer money.

If you change your dogs' pellet diet brand, choose the highest quality you can afford, change over gradually over a week or so and then check how your dog does on the new diet. Maybe add extra Omega three fatty acids as capsules. Monitor his stools – increased volumes of stools may be expected, but every frequent or softer stool indicates poor digestion of the diet. Observe also for general coat health: Is it shiny or duller? Is the dog itching and losing condition or hair?

It's a big market out there – read reviews, choose with the PFI in mind and check how your individual pet manages on the diet. All dogs are different with their digestion, just like us humans.

DALEIN voere
Gespesialiseerde geformuleerde voer vir vark-, pluimvee-, bees- en suiwelboere.
Kom ondersteun ons asseblief.
Pragtige Nuwe Seisoen Smutsvinger Bale
R330 per baal
Plaas Bloemendaal, Roodeplaat
Kontak Christa Moore **083 486 8850**

Daschner
METAL | ART | PLANTS
info@daschnerdesigns.co.za
www.daschnerdesigns.co.za
082 574 9803

98 on Oak GALLERY
OAK AVENUE • CULLINAN
HISTORICAL DIAMOND MINING VILLAGE
Since 1903
Shops * Restaurants * Venue * Tours
THE "GEM" OF GAUTENG

MOOIKLOOF VILLAGE
CNR GARSFONTEIN RD & JOLLIFY MAIN
012 996 3369
Trading hours:
Weekdays: 8am - 6pm
Saturday: 9am - 3pm
Sundays & public holidays: 9am - 2pm
pets pantry
MOOKLOOF VETSHOP
We invite you to visit our vet shop. A spacious spotless shop with a full selection of pet food in Hills, Royal Canin, Eukanuba, Ultradog, Montego, Acana, Nutribyte and Orijen ranges. We have a wide selection of pet accessories including for fish, small mammals, birds and horses, and can order in for you if you have special requests.

We stock the full range of Hills, Acana, Orijen, Eukanuba, Royal Canin, Iams, Ultradog, Montego and Nutribyte for dogs and cats
Please our **facebook** page to get information on special deals and events
Online or telephonic orders and curbside collections available for food and medicines:
[email mooikloofpetspantry@gmail.com](mailto:mooikloofpetspantry@gmail.com)

Seniors vier die liefde

Tierpoort Seniors het die "maand van liefde" in Bushwillow se roostuine gevier.



Van links na regs: Lucille Groenewald, Rina Bekker en Susan Cummings

Gasvrou en -heer, Joan en Barry Annandale, het die saal in rooi rose en hartjes getooi. Die gaste, ook in rooi geklee, is met 'n vrugtigeystee verwelkom.

Na die gebruikelike deel van lief en leed, het 'n musiekvasvra, onder leiding van Marietjie Alers, gevolg.

'n Kort inleiding van liedere oor

rose is op die trekkavier gespeel, wat in groot geheimsinnigheid nouleer moes word. Slegs twee groepies kon byna voloppte verwerv. Hulle is met 'n rooi sjokolade beloon.

Daarna is heerlik gekuier of net deur die tuine gedwaal voor die middagte bedien is. Die Moussaka, aarbei-mengelslaai en warm broodrolletjies is keurig deur die komitee berei. Die ete is met roomys en vrugteslaai afgesluit.



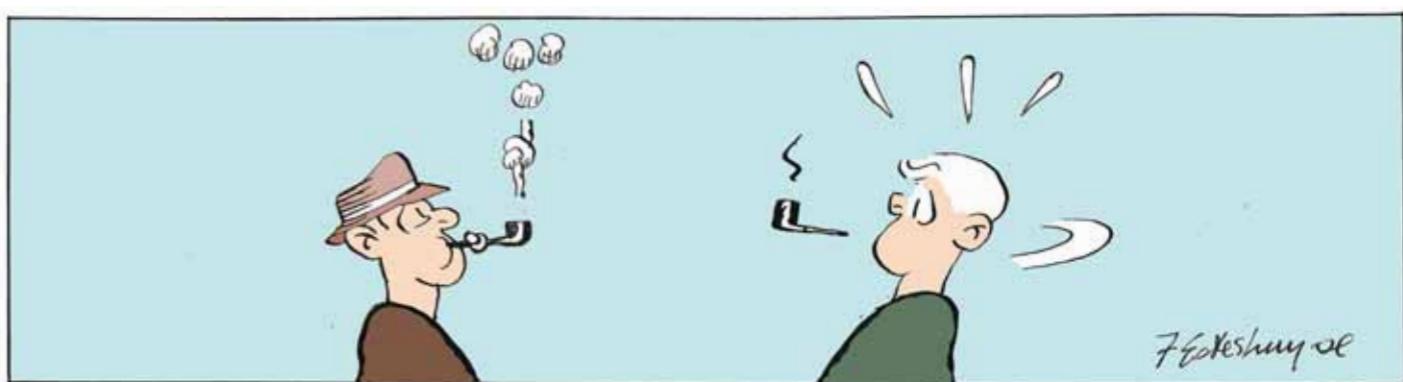
Die Seniors in ligte luim
Gasvrou Joan Annandale



Van links na regs: Heleen Lemmer, Louisia Lindeque en Hannes Duvenhage

Stofpadtrappers

Vy-en-twintig Stofpadtrappers het die laaste Sondag in Januarie by die Boschkop-gebaseerde Rosemary Hill se fietsryroetes gaan baalja. Dié trappers is 'n sosiale fietsrygroep wat met hulle bergfietsie in die stofpaaie oos van Pretoria ry.
Foto: Verskaf



Bronnie van den Berg

Noem jy dit nou verduistering?

Hy wonder nou, hier waar hulle met die dreuning van 'n kragopwekker in die agtergrond, 'n koue enetjie met ys in die watergat geniet, hoeveel name nog uit die Rooitaal opgediep gaan word om Eskom se mislukte kragvertoon te omskryf, sê Gert Mossie.

Net het hulle gewoond geraak aan 'load shedding', toe raak dit 'black-out' en hy is bevrees voor lank gaan diep gebeldheid uit sekere kringe dié benaming laat sneuwel. Oor die kleur-kwessie en -keuse waarskynlik, sê Gert.

Hy wonder ook oor die vertaling van dié jammerlike toedrag van sake na Afrikaans. Sou 'load shedding' dan nie na regte vrag-storing en nie beurtkrag moet wees nie? En hoe dan nou met 'black-out'?

Mens sou dit seker verdonkerig van verduistering kon noem, sê Gert. Of is laasgenoemde reeds gereserveer vir iets wat met geld by Eskom en soortgelyke instansies gebeur?

Hy het altyd gedink, sê Grootpiet-in-die-hoek, dat black-out die Ingels vir uitpaas is. Soos wat hulle Engelse onderwyser, ou Hamlet, jare gelede amper gedoen het toe die Smit-tweeling (Smit met 'n 'h', het hulle daarop aangedring) saam nie genoeg punte gekry het om Engels te slaag nie.

Oor die jare heen het baie van ons

mense maar langtand en langsaam aan die vreemdheid van die ingevoerde Rooitaal vat gekry, sê Gert.

Soos buurman Koos van vriend Buks net die anderdag daarop wys toe hy 'n blink, nuwe tang aan sy buurman wys. Op die tang is die naam, 'Titan', netjies aangebring en buurman Koos merk toe op dat hy nogal bly is dit is duidelik nie 'n Engelse tang nie, want as dit was sou hulle seker geweet het hoe om 'tighten' te skryf...

Nou dink hy terug aan die ware storie uit vervloë se dae wat vertel is oor ou Sopies Oosthuise, die slang en die vreemde verskynsel (vir destyds op daardie plattelandse dorpie) van 'n Engelse kroegman. Nou is dit oorvertel dat ou Sopies, soos die meeste mense op en om dié Waterbergse dorpie van destyds, nie te goed oor die weg gekom het met die aanwending van dié vreemde taal nie. Op 'n dag besluit ou Cohen, die hotel-eienaar, om 'n regte Engelsman uit Engeland uit as kroegman aan te stel.

Soos die meeste ander gereelde besoekers aan die dorpie se water-



gat, kon ou Sopies darem meestal regkom omdat die Britse kroegman die basiese Afrikaanse woord soos brändie en water darem kon verstaan, sê Gert Mossie. Nou vertel hulle dat Sopies op 'n dag in 'n baie vrolike luim die kroeg uit is op pad huis toe. Soos dit sy gewoonto was kies hy kortpad deur 'n bloekombos en om hom stewiger op sy twee rye spore te hou, buk ou Sopies om 'n bloekomlat op te tel wat as kerie ingespan sou word.

Tot sy allerverskriklikste skok kom die stomme Sopies agter dat die

'kerie' wat hy opgetel het eintlik 'n uitgevretre pofadder was. Hy het daai pofadder glo met 'n bloedstollende gil booor die hoogste boom in die bos geslinger, in sy spore omgevlieg en met onmeetbare spoed terug gehol kroeg toe. Hier aangekom het 'n angsbevange Sopies sy beste Engels uitgestal: "Brändie, brändie, a dappel end make kwiek!" skree ou Sopies. Op die kroegman se vraag, "What is the matter?" trek ou Sopies los: "Aai fought it was, it was a bloekomlaait end all de taaim it was a poefmelaader!"

SALES ADMINISTRATOR/ RECEPTIONIST

(EKANDUSTRIA)

A position for a Sales Administrator / Receptionist is available at an exciting and growing company, based in Ekandustria.

The ideal candidate will have the following attributes:

- Honest • Methodical & detail oriented
- Enthusiastic & Hard working • Be friendly, but also assertive
- In addition, the candidate should possess the following skills:
- Experience in dealing with customer accounts (Debtors)
- Excellent communication skills, Fluent in English and Afrikaans
- Experience in Pastel (preferred) or similar ERP systems
- Strong mathematical & computer skills (MS Word, Excel, Outlook etc.)
- Driver's licence and own transport is essential

The position is available Immediately.

Please email CV to edgar@talborne.co.za

Closing date 28 February 2023

Plot Z399 Graham Road, Zwavelpoort
GPS : 25°50'26.4"S 28°23'42.4"E
012 941 9200 | 082 213 5920 |

SWAWEL VET
ANIMAL HOSPITAL
Dr. Janes Wagner
We provide all veterinary services

Donkerhoek
Veartsenykundige Spreekamers
Veterinary Consulting Rooms

WE HAVE MOVED
Now on the R515, ½ km north of the Jan Ellis Centre.
KONSULTASIES ALLEENLIK OP AFSpraak | CONSULTATIONS BY APPOINTMENT ONLY
Veeartsinkel / Vet Shop Maandag-Vrydag / Monday-Friday: 08h00-17h00
Saterdag / Saturday: 08h00-14h00

GD GRANITE CC
GRAFSTENE/TOMBSTONES
Vervaardigers van hoë kwaliteit grafstene
012 802 0087 / doria@gdgranite.co.za
DONKERHOEK QUARRIES, PTA-005 (12km vanaf Hans Strijdom op ou Bronhorstspruitpad)

ORYX
DIGGING TRENCHES • DIGGING POOLS
DIGGING FOUNDATIONS • STUMP REMOVAL
DEMOLISHING SMALL STRUCTURES
LANDSCAPING WORK • FITS IN SMALL SPACES
Mini excavator rental
Jacques 079 458 4485 / oryxrevamp@gmail.com

TRUCK TO HIRE
HENRY
083 417 5599

Wendy house special from treated pallet wood
3m x 3m R6 500 • 3m x 4m R7 500
Big or small,
we do them all!
Marius 073 133 1452
Jan 078 296 2899

SECURITY SERVICES
SECURITY SOLUTIONS
For all installations and repairs of: Gates, Garage Doors, Automation of Gates and Garage Doors, Electric Fencing and COCS, Access Control, CCTV Cameras and I.P.
CALL US TODAY : DENNY
+27 79 742 1841

AgriElec (Pty) Ltd
Electrical Contractors
Agricultural • Industrial • Domestic
072 735 2851
24 HOURS / 7 DAYS

Mr Gutter®
SEAMLESS GUTTERING SYSTEMS OF DISTINCTION
QUALITY SEAMLESS GUTTERING
FASCIAS & BARGE BOARDS
CHROMADECK & COLOURBOND
012 002 3001
Ludwig 072 464 5987 | Bertie 082 926 7233
Fax2Mail: 086 716 6710
mrgutter@lantic.net | mrgutterpta@gmail.com

The message in the mess

So, girlfriend... load shedding. It puts me in mind of something that Holocaust survivor, Viktor E Frankl said. In his autobiographical book, 'Man's search for meaning', based on his experiences in Nazi concentration camps, he writes: "When we are no longer able to change a situation, we are challenged to change ourselves."

Viktor writes that in some ways suffering ceases to be suffering at the moment it finds a meaning. It's pretty much what dream expert, Kelly Sullivan Walden, discusses in her book, 'A crisis is a terrible thing to waste.'

In her book, Kelly divulges her own disasters and devastating losses alongside stories from friends and clients and shares her four-step OGLE method to "transform the tragic into magic" and help turn suffering into optimism.

OGLE basically boils down to asking yourself the following four questions:

O: What is the Offending behaviour and/or situation?

G: What is Good about that offending behaviour and/or situation?

L: How am I peering into the Looking Glass (mirror)?

E: How will I allow this situation to elevate me?

I'm just dying to see your OGLE answers to load shedding, girlfriend. Maybe it's a trial to teach us how to stay positive. Melanie Robbins says that you'll never be successful and happy if you're addicted to seeing what's wrong. Mel is a lawyer, television host, author and motivational speaker, known for her TEDx talk, 'How to stop screwing yourself over'.

"You can choose what you think about. You can," she says. "Choosing to stop complaining and start looking for ways to change is the fastest way to change your life... I choose to believe that I can create a positive outcome in any situation if I put in the effort. And so can you."

I guess every time you get upset by something, the first thing you should do is to ask yourself where the silver lining is. Valerie Burton writes that resilient people don't just go through challenges; they grow through them. The key is to look for the opportunity for growth. You should choose your mindset intentionally. Ask yourself, 'How do I want to show up right now?'

"When you look back at this time in your career and life, what is the story you want to be able to tell about how you handled the challenges of this season? Make a decision about how you want to show up in your challenge... Maybe it is an opportunity to be more courageous or stretch beyond your typical comfort zone... Show up in a way that reflects the person you want to become," she says.

According to Valerie, you have to find the message in the mess. "Resilient people don't get stuck ruminating on the problem. They know how to analyze a problem and find workable solutions, but they go a step beyond that. They look for the message the problem is sending. Deep down they know problems are messengers. To prevent problems from recurring they look for the message in it and use the message to inform their approach going forward."

So, is finding a message in the mess the thing that causes one person to flourish in spite of challenges, while another gets trapped, incapable of navigating the unrelenting change and uncertainty that surrounds us? Viktor Frankl says that in times of crisis, people reach for meaning. Meaning is strength. Our survival may depend on our seeking and finding it.

He quotes Friedrich Nietzsche, saying: "If you find a why, then you

can bear any how." If you find a purpose, then you can overcome any challenge that life throws at you. He writes, "Life is never made unbearable by circumstances, but only by lack of meaning and purpose."

"We must never forget that we may also find meaning in life even when confronted with a hopeless situation, when facing a fate that cannot be changed. For what then matters is to bear witness to the uniquely human potential at its best, which is to transform a personal tragedy into a triumph, to turn one's predicament into a human achievement."

To paraphrase Viktor: Everything can be taken from you, girlfriend, except one thing: The last of the human freedoms – to choose your own attitude in any given set of circumstances, to choose your own way.



can bear any how." If you find a purpose, then you can overcome any challenge that life throws at you. He writes, "Life is never made unbearable by circumstances, but only by lack of meaning and purpose."

"We must never forget that we may also find meaning in life even when confronted with a hopeless situation, when facing a fate that cannot be changed. For what then matters is to bear witness to the uniquely human potential at its best, which is to transform a personal tragedy into a triumph, to turn one's predicament into a human achievement."

To paraphrase Viktor: Everything can be taken from you, girlfriend, except one thing: The last of the human freedoms – to choose your own attitude in any given set of circumstances, to choose your own way.

Cosmedent Tandarts

Oaklaan 109, Cullinan

012 734 1079 / 012 734 0280

Noordnummer: 082 836 6689

ontvangs@cosmedent.co.za



COSMEDENT

www.cosmedent.co.za

Dr SE Cronje BChD(Pret)
Dip Odont (Radiologie & Chirurgiese metodes)

Ek geniet dit om self die behandelings te doen,
veral die chirurgiese verwyderings van tande.

Dit is my passie om pasiente te help,
want almal verdien 'n pragtige glimlag.

**Ons praktyk het ekstra voorsorg
en veiligheidsmaatreëls in plek.**

Besigheidssure: Maandae tot Vrydae: 8vm tot 5nm
Saterdae: 8vm tot 1nm per afspraak

Sekere mediese fondse word aanvaar.

Ons aanvaar alle tipe kaart-betelings van:



Die praktyk kan ook Medifin direkte finansiering vir pasiente en praktisyne met vooraf-goedkeuring binne vyf minute en betaling binne 24 uur aan die praktisyn, bied.

Kaleideo Eye Care

Lourens Odendaal B.Optom (RAU)

**WAPADRAND SHOPPING CENTRE,
PRETORIA & EAST RAND**

**Private eye care at
very low prices!**



Eye examination: R160-00

Spectacles: Single vision from R590-00

Bifocal from R1 190-00

Multifocal from R1 990-00

- Frame included (more than 250 to choose from)

- Most medical aids accepted (T's & C's apply)

- Upgrades available (e.g. photochromic, thinning, anti-reflex, rimless- and titanium frames)

For appointments:

082 382 5215

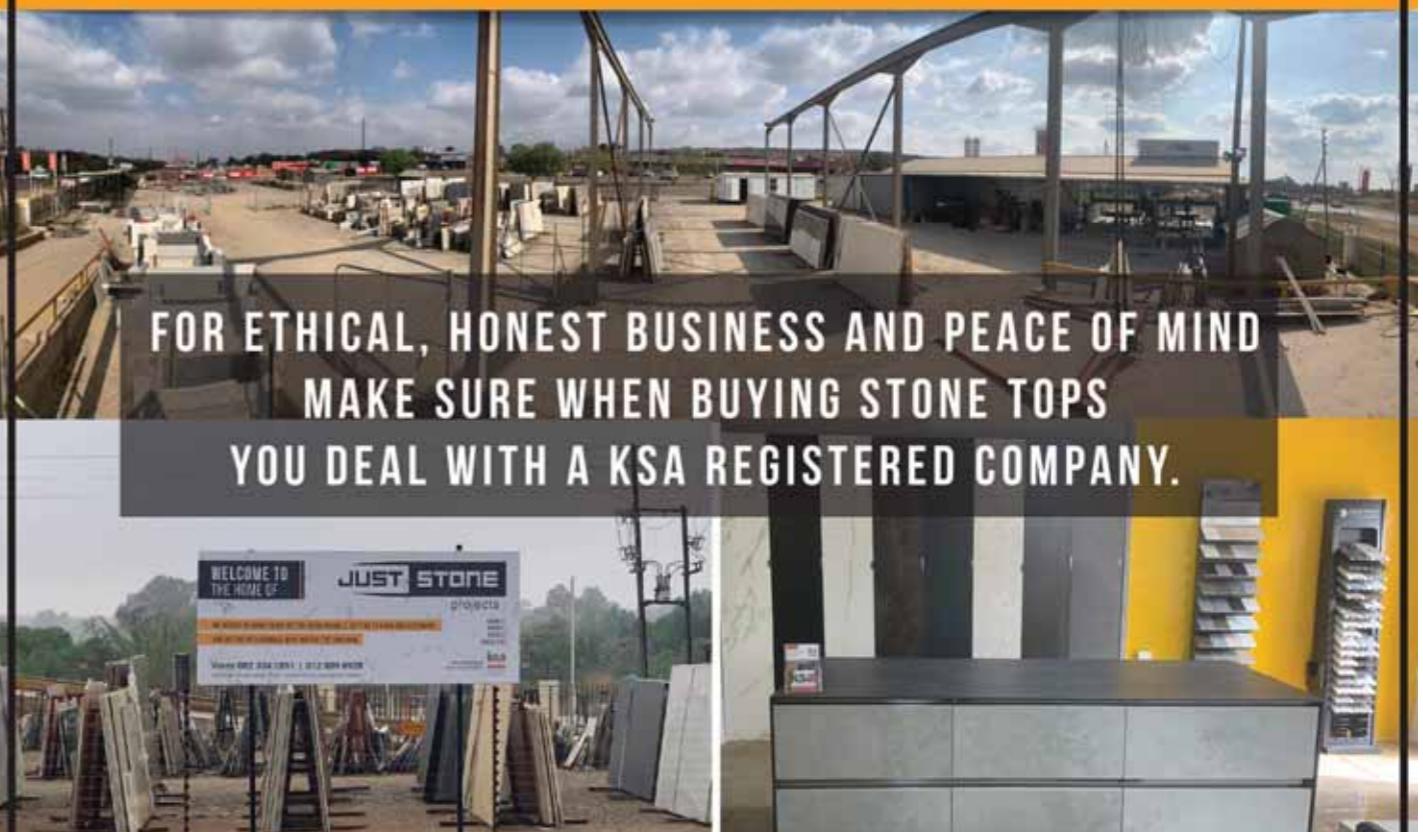
060 762 8484

Terme en voorwaardes geld met kaart-betelings.



MAKING MAGIC SINCE 1993

KITCHENS TOPS • VANITY TOPS • BAR COUNTER TOPS • STAIRCASES • LARGE FORMAT WALL CLADDING



**FOR ETHICAL, HONEST BUSINESS AND PEACE OF MIND
MAKE SURE WHEN BUYING STONE TOPS
YOU DEAL WITH A KSA REGISTERED COMPANY.**

**WE BELIEVE IN DOING THINGS BETTER, BEING RELIABLE, GETTING TO KNOW OUR CUSTOMERS,
AND GETTING INTO BUSINESS WITH YOU FOR THE LONG HAUL.**



**KSA ACCREDITED
AND BACKED BY LEADING BRANDS.**



For quotes or more information:

Verny 082 334 1891 | Sales office 012 809 8928

East Ridge Design Center, Shop C1, Graham Road

Zwavelpoort, Pretoria

www.juststone.com

JUST STONE

projects

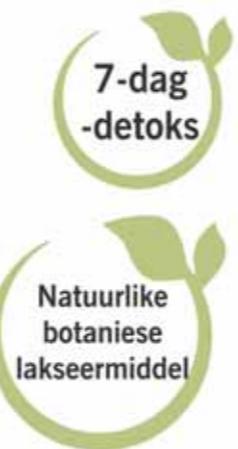
- Fabricators of Repute -

To see more of our work, visit our online profile:
[@JustStoneProjects](http://JustStoneProjects)

Klop abdominale swelling en ongemak



Oornag-VERLIGTING
van HARDLYWIGHEID



7-dag
-detoks

Geen kunsmatige bymiddels, kleur- of geurmiddels nie.
Vry van laktose, gluten, suiker, tartrasien en soja.

hulplyn 086 111 8272 progast.global

Nou beskikbaar by Takealot, Dis-Chem & uitgesoekte apoteke & Clicks-winkels landwyd.

Hierdie ongeregistreerde medisyne is nie deur die SAHPRA geëvalueer vir die kwaliteit, veiligheid of beoogde gebruik daarvan nie.